III. ÉVFOLYAM 205. SZÁM. ÁRA 1500 KORONA. 1926 SZEPTEMBER 11., SZOMBAT.

ELSZÁKOLVA

DEBRECZEN

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
JÓZSEF KIR. HERCEG-UTCA 1. TEL.: 7-88

POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁR EGY HÓRA . . . 35.000 K
EGYES SZÁM ÁRA . . . . . 1.500 K

Németország felvétele a Népszövetségbe

Nyolc év mulva a világ legnagyobb emberpusztitása után ma Németország megbizottjai leültek a Népszövetség asztalához, a világ valamennyi müvelt nemzetének üdvrivalgása közt.

Még élénken emlékezünk arra a népszövetségi ülésre, — ugy hat esztendővel ezelőtt történt, — melynek beszámolója alkalmából Poincare azt hangoztatta valamelyik hozzávezetett küldöttség előtt, hogy Németország mindkét vállával a földön fekszik s eljátszotta a jogot gyöngeségével arra, hogy a világ népei sorsának intézésébe belefolyhasson, talán hosszu évtizedeken keresztül.

És ime, hat év mulva eme merész kijelentés után, Németország bebizonyitotta, hogy az ő 60 milliós népének közremüködése nélkül még sem lehet nemzetek sorsa felett ugy dönteni, hogy a béke malasztja, annak gazdasági és kulturális áldásai szálljanak mindenkire Németország területén tul.

Németország nem feküdt egy percig sem mind a két vállával a földön, csupán a gyülölség, a győzők deliriumos őrjöngésének köteleivel kötötték meg a lábait és kezeit.

A gyülölségnek, a győzők vak mámorának boka- és csuklószoritó kötelei azonban a tegnapi napon lehullottak Németország testéről s felemelt fővel, büszkén lépett be, harsogó éljenzések közt a népek parlamentjébe.

Nem a katonailag mintaszerüleg szervezett Németország jelent ott meg, hanem az a nemzet, amelynek homlokán a kultura, a tudomány, az államfenntartó erőnek a fényessége ragyog s amely nemzeti kiválóságokat a világ békessége nem nélkülözheti.

Nekünk magyaroknak, akik jóban, rosszban a német nemzet oldalán állottunk, csak örülnünk lehet akkor, mikor Németország felemelheti a szavát a Népszövetségben.

Mert a vér nem válik vizzé s Németország teljes tudatában van a mi méltatlanul meggyalázott, kirabolt nemzetünk igazságos törekvéseinek.

Azoknak a szent, hazafias célóknak, amelyeket talán nem is öldöklő szerszámok, hanem a magyar kultura és a nemzeti szellemi fölény fegyvereivel kell majd megharcolnunk. És ebben a harcban a magyar kultura a németek kulturfölényére mindenkor biztosan számithat, mint szövetségesre.

Németország képviselőit a genfi tudósitások szerint menydörgésszerü taps fogadta a Népszövetség üléstermében. Ez a menydörgésszerü taps valahogyan de másként hangzik, mint 12 évvel ezelőtt az a másik menydörgésszerü zaj, melyet ágyuk tüze okozott. Azonban abban talán hasonló az utóbbihoz, hogy uj érát jelent, de a háboru helyett a béke, a halál helyett az élet óráját.

Szenzációs vallomások és itélet a debreceni Eme sajtópörében

Tudósitás a 4. és a következő oldalakon

Menydörgésszerü taps és ováció között lépett a Népszövetség üléstermébe a német delegáció

Legjobban tapsoltak a francia és angol külügyminiszterek Nincsics: Németország felvétele kezességet jelent a béke és a világ jóléte számára

Genf, szeptember 10. A népszövetség mai ülésén nagy érdeklődés közepette vonult be a német delegáció, amelyet Nincsics elnök üdvözölt. Az üdvözlésre Stresemann német külügyminiszter válaszolt. Megköszönte a Népszövetségnek azt a határozatát, amellyel Németországot felvette. Beszédében hangsulyozta, *hogy elérkezett az ideje a megengesztelődésnek és Németország is a béke szellemében kiván együttmüködni a Népszövetség keretében az összes államokkal.*

— A multban számos ellentét merült fel a nemzetek szövetsége és Németország között. Remélem — mondotta — hogy az e tekintetben figyelembejövő kérdések a Népszövetségben való jövendő együttmüködésünk könnyebbekké fognak válni. A népszövetség gondolatának ellent mond az, *hogy a szövetségben közremüködő nemzetek között különbséget tegyenek és az egyes közremüködőket egyes nemzetekkel rokonszenv köti össze, vagy ellenszenv választja el tőlünk.* Németország mindazokkal a nemzetekkel, amelyek a nemzetek szövetségében, a nemzetek szövetségének tanácsában képviselve vannak, *— a kölcsönös bizalom alapján óhajt együtt müködni.* A nemzetek szövetsége még nem érte el azt a célját, hogy magában foglalja valamennyi világhatalmat.

— Ha Németország belépése fontos lépést jelent a népszövetség egyetemlegessége szempontjából, mégis élénk sajnálatunknak kell kifejezést adnunk afelett, hogy Brazillia abbeli szándékának adott kifejezést, hogy visszavonul a nemzetek szövetségétől. Ez a sajnálkozásunk annyival élénkebb, mert Németország azon az állásponton van, hogy a nemzetek szövetsége egyetemlegességének fogalmához hozzátartozik az a gondolat is, hogy ne adjanak mértékadó jelentőséget valamelyik földrésznek más részek felett.

— *Egynek érezzük magunkat tovább a szövetségbe egyesült nemzetekkel abban a biztos reményben, hogy Spanyolország értékes együttmüködése továbbra is megmarad a nemzetek szövetségének.* Vajha a népszövetség munkája *a béke, szabadság és megértés — nagy fogalmainak alapján hajtaná végre müködését* és hogyha ez sikerül, — *akkor közelebb jutottunk valamennyi kitüzött célunkhoz. Németország szilárd akarata, hogy ebben készségesen közremüködik.* (Viharos tetszés.)

Dr. Stresemann birodalmi külügyminiszter beszédének francia és angol nyelven való tolmácsolása után féltizenegykor Briand francia külügyminiszter emelkedett szólásra.

Briand rendkivül mély hatást keltő beszédében mindenek előtt amiatt fejezte ki örömét, hogy a gyülés megengedte neki, hogy *közvetlenül Németország tiszteletreméltó képviselője után léphessen fel a népszövetség szónoki emelvényére, hogy közvetlenül a közgyülésre való belépése után üdvözölje a német kiküldötteket és biztositsa őket Franciaországnak arról a közvetlen és őszinte óhajáról, hogy Németországgal közösen hajlandó együttmüködni a közösség érdekében, az áldozatkészség szellemében.*

Briand ezután hevesen kikelt a népszövetség kigunyolói és lekicsinylői ellen. A népszövetség nélkül — folytatta Briand — sok minden nem lett volna lehetséges. A mai nap azt jelenti, — hogy vége a háborunak és mától kezdve a nemzetközi bonyodalmakban ép ugy az a biró fog itélni, mint ahogy a magánjogi bonyodalmakat szabályozza. Ei az ágyukkal, itt a béke!

— Németország és Franciaország bebizonyitotta, hogy hőstetteket képesek végrehajtani. E tekintetben teljesen méltók egymáshoz. *Most a békemüvön kell egyesülni.* Azoknak a szép szavaknak, amelyekkel Németország és Franciaország kölcsönösen biztositották egymást együttmüködésükről, *nem szabad a legutolsó szavaknak lenni.* Hivatkozva Stresemann birodalmi külügyminiszter szavaira, Briand is azt a biztos reményét fejezte ki, *hogy Brazilliát és Németországot ismét a népszövetség közremüködőiként lehet majd üdvözölni.*

Az elnök felszólitására ezután ujból *hosszabb ideig tartó tetszésnyilvánitás közepette, amelyhez a jelt Chamberlain és Briand adták meg, Stresemann, birodalmi miniszter lépett az emelvényre, hogy beszédét elmondja.*

Genf, szeptember 10. Briand általános tetszés és taps közben fejezte be rögtönzött és számos helyen a közgyülést magával ragadó beszédét. Foster (Kanada), aki India delegátusaival közvetlenül az elnöki emelvény alatt ült, kék selyem zsebkendőt vett elő és általános tetszés között hip, hip hurrá kiáltással meglengette azt. Nincsics elnök zárószavaiban kiemelte azt a felemelő hatást, amelyet Németország és Franciaország kiküldötteinek kijelentései kiváltottak.

Chamberlain javaslatára kimondotta a közgyülés, hogy mindkét beszédet szószerinti szövegében kinyomatja a nemzetek szövetsége hivatalos lapjában.

Ezután délután 4 óráig szünet volt.

Genf, szept. 10. Nemcsak a reformációs terek környékén és utcákon, hanem más helyeken is *a lakosság sürü tömegekben helyezkedett el, hogy a német delegáció felvonulását láthassa.* 10 órától kezdve mind inkább megtelik a reformációs tér. A bejáratnál az ülésen megjelenni kivánók igazolványait szigoruan ellenőrzik. *Különösen a sajtó tribün zsufolt, valamennyi nemzet tömérdek lapfudósitójával.* Az ülést előkészitő technikai apparátus már teljes készenlétben van. Két hangerősitő, gyorsirói székek, fényképező és mozgófénykép felvevő berendezések, fényszóró készülékek és ma első alkalommal a Berlinnel való közvetlen rádió összeköttetés mikrofonja, amelynek az a feladata, hogy egész Németország számára lehetővé tegye, hogy az itt elhangzott beszédeket végighallgassák.

Az elnökség Nincsics elnök vezetésével teljes számban már az ülés kezdete előtt az emelvényen ül. *Percnyi pontossággal 10 óra 30 perckor hangzik el az ülést beharangozó első csengetés. A nagy delegációk teljes számban jelen vannak.* A delegátusok számos hozzátartozója is jelen van az ülésen, köztük

Stresemann birodalmi miniszter felesége és legidősebbik fia.

10.35 órakor a következő ponttal kezdődik meg az ülés: A mandátumvizsgáló bizottság jelentést tesz a német delegáció felhatalmazásának rendbenlétjéről

A német mandátumok megvizsgálásáról szóló jelentés néhány szava teljes csendben hangzik el.

Ezután Ninesics elnök felszólitja a német delegátusokat, foglalják el helyeiket. *A mozgófényképfelvevőgépek peregni kezdenek és percekig tartó mennydörgésszerü taps közben lép a terembe Stresemann, Schubert és Gauss és az elnöki emelvénytől balra eső első padsorban foglalják el helyüket.*

Ninesics üdvözlő beszédében ezt az eseményt két szempontból tartja nagyjelentőségünek és történelminek.

1. Mert nagy lépéssel előbbre viszi a nemzetek szövetségének egyetemességét és

2. mert egy ujabb európai nagyhatalomnak a nemzetek szövetségébe való felvételéről van szó, amely biztos kezeséget jelent a béke és a világ jóléte számára. Jelenlétük biztositéka a népszövetségi törekvések eredményességének.

Ujabb forradalom a görögöknél

London, szept. 10. A Daily News atheni jelentése szerint Görögország a forradalom küszöbén áll. — Plasztirasz tábornok Athén ellen vonult, ahol utcai harcok folynak. Az elesettek száma 40, a sebesülteké pedig kb. 100.

Athénből jelentik, hogy a tegnapi — most már napirenden lévő — zavargásoknak *23 halottja, 135 sebesültje volt.* Az elfogott zavargókat haditörvényszék elé állitják.

London, szeptember 10. A Daily News jelentése szerint Görögországban ismét a forradalom feléledésétől tartanak. A barikád harcoknak 250 halottja és sebesültje van. A kormány csapatai ellen a rojalisták és a kommunisták együttesen lépnek fel.

Halálhirét költötték Friedrich Istvánnak, akinek állapotában javulás állott be

Budapestről telefonálja tudósitónk: Ma délután olyan hirek terjedtek el a fővárosban, hogy Friedrich István állapotában — akit tud valevőleg napokkal ezelőtt az egyik szanatóriumba szállitottak katasztrófális rosszabodás állott be és haldoklik. Sőt voltak olyan hirek is, amelyek Friedrich halálát költötték. Munkatársunk kérdést intézett eben az ügyben a volt miniszterelnök orvosához dr Hoffburger Emilhez, aki megcáfolta az elterjedt hireket, melyekkel szamben az a valóság, hogy Friedrich tegnap délután már sétált a szanatórium parkjában s látogatókat fogadott be, tehát állapotában lényeges javulás állott be.

Miniszteri tanácskozások a városok második kölcsönéről és 300 szükséglakás épitéséről

Budapest, szept. 10. Bud pénzügy miniszter ma hoszasan tárgyalt Vass h. miniszterelnökkel. Értesülésünk szerint a tárgyalások során szóbakerült a városok második kölcsöne, továbbá az állam által épitendő 300 szükséglakás ügye. Az épitkezések megkönnyitésére felveendő 3 millió dolláros kölcsön, amelyre vonatkozóan már emlitettük, Vass h. miniszterelnök többizben tárgyalt Gráz Gusztáv volt külügyminiszterrel, aki ennek a kölcsönügynek a lebonyolitását végzi, szintén tanácskozás tárgya volt.

Budapest, szept. 10. Vass és Bud miniszterek mai tanácskozásán a 3 millió dolláros kölcsön ügyében nem történt végleges döntés, mert ebben a kérdésben az utolsó szót a minisztertanácsnak kell kimondani azonban már megállapodtak a kölcsön folyósitásának feltételeire vonatkozólag. A kölcsön ügye valószinüleg a jövő héten kerül minisztertanács elé.

Biztositani kell a gazdasági élet legitim tényezőinek megélhetését

Budapestről jelentik: A kereskedelmi és ipari testületek augusztus 25-én nagygyülést tartottak, amelynek során foglalkoztak a szövetkezeti kérdéssel. A nagygyülés határozati javaslatot is fogadott el, mely szerint az illetékes kormányhatóságoknál tiltakozást jelentenek be és felhivják a kormány figyelmét az ipar és kereskedelem válságos helyzetére.

A nagygyülés elhatározta, hogy állásfoglalását memorandum alakjában juttatja az illetékes tényezők elé.

Ma délután 2 órakor a kereskedelmi és ipari érdekeltségek vezetői Bittner János iparkamarai elnök, Balkányi Kálmán, az OMKE igazgatója, Hoffmann Mihály királyi tanácsos és Kemény Dezső iparkamarai titkár vezetésével megjelentek a népjóléti miniszteriumban.

Bittner János, a Kereskedelmi és Iparkamara elnöke, gazdasági főtanácsos nyujtotta át az érdekeltségek memorandumát és néhány szóval ismertette az érdekeltségek kivánságait.

Vass József helyettes miniszterelnök válaszában megigérte, hogy hüséges tolmácsolója lesz a miniszterelnöknél a küldöttség kérésének. — Ami egyéni meggyőződését illeti, — megjegyezte a helyettes miniszterelnök, hogy itt áthidalhatatlan ellentétek nincsenek.

A kérdés nem megoldhatatlan és meg fogják találni a kellő jóakarattal az ellentéteket áthidaló utat. Ő mindig azon az állásponton volt, miszerint biztositani kell a gazdasági élet bevált, legitim tényezőinek megélhetését, másfelől azonban figyelembe kell venni a szövetkezeti élet érdekeit is.

Örömmel vette ki a küldöttség vezetőjének szavaiból, hogy a kereskedők nem veszik tagadásba a szövetkezeti gondolatot, hanem csak annak kinövései ellen küzdenek. A kinöveséket pedig rendezni kell s rendezni is lehet.

A küldöttség a helyettes miniszterelnök válaszát örömmel vette tudomásul.

Baross János képviselő temetése

Hegymegi Kiss Pál bucsuztatta

Budapest, szeptember 10. Ma délután helyezték örök nyugalomra a Kerepesi uti temető halottas házából *dr Baross János nemzetgyülési képviselőt.* Koporsóját 60 koszoru boritotta. Zászlóik alatt megjelentek a választókerületének iparos és más egyesületei, egyszerü munkások és munkásasszonyok. A nemzetgyülési képviselők közül ott voltak: Huszár Károly, a nemzetgyülés alelnöke, Bárczy István ny. miniszter, Hegymegi Kiss Pál, Létay Ernő, Nagy Ernő, Pakots József, Wild József, Grieger Miklós és mások. A fővárost Lieb l s Purébl Győző tanácsnok képviselte, a központi demokrata kör küldöttsége pedig Bródy Ernő vezetésével jelent meg. Ott voltak még báró Papp Géza ny. államtitkár, Héderváry Lehel és Rudnyánszky György képviselő, Bartha Albert volt miniszter. A szociáldemokrata párt parlamenti frakciója részéről: Payer Károly, Vanczák János és Malasich Géza vettek részt a temetésen. Az egyházi szertartást dr Bednárz Róbert belvárosi plébános, székesfővárosi bizottsági tag végezte. A sirnál *Hegymegi Kiss Pál* mondott bucsuztató beszédet. A főváros nevében Purébl Győző tanácsnok mondott bucsuztatót. A demokrata frakció nevében Horváth Károly bizottsági tag, kerülete nevében Neisz Ferenc, pilisvörösvári főjegyző és Weiszhaar Mátyás mondtak beszédet.

Heten pályáznak a budapesti főpolgármesteri állásra

Budapestről jelentik: Tegnap dél ben járt le a fővárosi állásokra kiirt pályázatok határideje. Tegnapig 178 állásra 391-en jelentkeztek, ma déli háromnegyed tizenkettőig 476-an. — Ugy számitják, hogy körülbelől 500 lesz a jelentkezők száma. A legutóbbi választásokra ezer ember jelentkezett, azonban akkor még több állás volt. Azóta leépitettek négy ügyosztályt és megszünt egy alpolgármesteri állás. A polgármesteri és alpolgármesteri állásokra személyesen kell jelentkezni Ripka főpolgármesternél. Ma délig a polgármesteri állásra heten jelentkeztek: *Bárczy* István, *Ripka* Ferenc, *Sipőcz* Jenő, *Márkus* Jenő, *Folkusházy* Lajos, *Buzáth* János és *Berczel* Jenő.

Az alpolgármesteri állásra nagyon sokan jelentkeznek, a két jelenlegi alpolgármester, Berczel tanácsnok, Csupor, Borvendég, Liber és Purébl tanácsnokok és Déry volt alpolgármester. Jelentkezett Zilahy Kiss Jenő is, aki hangsulyozta azonban, hogy jelentkezése csak formális, mert nyugdijkérdése még nincs elintézve és erről nem akar lemondani.

Sertésvész miatt 45 község van zár alatt Szabolcs vármegyében

Szabolcs vármegyében, mint Nyiregyházai tudósitónk jelenti, már hosszabb idő óta dühöng a sertésvész. Fekete Jenő felügyelő a csütörtöki közigazgatási bizottsági ülésen bejelentette, hogy a sertésvész egyáltalában nem akar szünni s hogy a vész megakadályozására 45 község ellen kellett elrendelni a zárlatot.

Bethlen miniszterelnök szeptember 20-án veszi át hivatalát

Budapest, szeptember 10. Bethlen miniszterelnök inkei tartózkodása alatt beható tájékozódást szerzett az összes kormányzati kérdésekről és szabadsága alatt is sokszor tárgyalt a h. miniszterelnökkel, valamint a kormány más tagjaival. Értesülésünk szerint a miniszterelnök a jövő hét keddjén 3 napra Budapestre érkezik, néhány fontos belpolitikai kérdés megbeszélésére. A miniszterelnök szeptember 20-a körül fejezi be szabadságát és átveszi hivatala vezetését.

Bethlen miniszterelnököt a mult napokban Inkén meglátogatta gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter is.

A pilisvörösvári kerület jelölő ülése

Budapest, szept. 10. A pilisvörösvári kerületben holnap fogják megtartani a jelölő ülést, amelyen értesülésünk szerint Weichert Miklós kormányfőtanácsos, törökbálinti esperest fogják az egységespárt hivatalos jelöltjeként állitani.

500 sajtóper a franküggyből kifolyólag

Budapest, szept. 10. A franküggy Kuriai tárgyalása után közel 500 sajtóper indul meg a franküggyel kapcsolatosan. — A sajtópereket a franküggy szereplői inditják és ugyancsak tiltott közlés cimén sok eljárás indul.

Félórás séta a nemzetgyülés elnökével Debrecenben

Scitovszky Béla: „Most a magángazdaság szanálására kerül sor" -- A Ház elnöke megtekintette a Nagytemplomot, a Kollégium udvarát, a Déry muzeum épitkezését és a nagyerdei klinikákat

Tegnap délután 1 órakor hatalmas állami jelzésü autó állt meg az Arany Bika szálló előtt. Utasai: dr *Scitovszky* Béla, a nemzetgyülés elnöke, felesége, kis lánya és diák fia voltak.

Bevonultak a szálló éttermébe ebédelni. Mikor megkérdeztük az autó soffőrjétől, hogy annak utasai nem-e Scitovszky Béla és családja, a következő választ kaptuk: Szó sincs róla, hogy Scitovszky kegyelmes ur legyen az utasom.

— Hát akkor kicsoda?

— Petry államtitkár titkára.

— Tehát mégis Scitovszky kegyelmes ur utazik át Debrecenen?

— Látom, az urat nem lehet becsapni. Hát tényleg Scitovszky kegyelmes urat hoztam, de ő megparancsolta nekem, hogy ha ujságiró közeledik, tagadjam le, hogy a kegyelmes urat viszem. Ne is tessék a kegyelmes urnak megmondani, hogy elárultam a dolgot.

Mikor az étterem főpincérének közvetitésével interjut kértünk a kegyelmes urtól, nagyon meglepődött, hogy felismerték. Kijelentette, hogy inkognitóban van, de Isten neki, fakereszt, megadja magát sorsának. Ebéd után hajlandó interjut adni a Bika halljában.

Csatlakozott hozzánk egyik balassagyarmati (Scitovsky kerülete) — származásu ujságiró kollégánk, aki a testvérlap számára kivánt interjut kérni. Az interjuból azonban séta lett.

A tisztelt Ház népszerü elnöke ugyanis azzal kezdte a beszélgetést, hogy kérdezettből kérdező lett.

— Most járok először Debrecenben — illetve jártam erre már egyszer, évekkel ezelőtt, de csak ugy futólag. Rendkivül meglepett az a szembetünő nagy változás, amin Debrecen azóta átesett.

Legalább is ugy emlékezem, hogy akkor még nem voltak parkirozott terek s az utcák nem voltak ennyire rendezettek.

— Ki a város polgármestere?

— *Dr Magoss György.*

— Most már tudom. Várjon csak, ugy-e az ő fia lépett fel képviselőjelöltnek?

— Igen.

— Nagyon derék ur lehet az édesapja, hiszen aki szereti a virágokat ..... Kevés városban láttam annyi virágot, mint itt Debrecenben és kevés magyar városban láttam annyi jól rendezett utcát.

— Nagyon szivesen venném, ha az urak elkalauzolnának a városba s megmutatnák a nevezetesebb épületeket. Közben beszélgethetünk a politikáról is, mert ezt ugy sem fogják nekem elengedni. Mit is kérdezzen egy ujságiró a nemzetgyülés elnökétől? — végezte be szavait mosolyogva Scitovszky házelnök.

Miután bemutatta feleségét, kis lányát és diák fiát, megindultunk a Nagytemplom felé. Hol politikáról, hol a város nevezetességeiről volt szó.

— Mikor kezdi meg üléseit a Ház, kegyelmes uram?

— Biztosan magam sem tudom, azonban minden valószinüség szerint október közepe táján. Most én is csak egy egyszerü polgár vagyok, aki nem foglalkozik politikával. — Szabadságon vagyok. Kaba felé készülődtünk látogatásra, gondoltuk, utközben megtekintjük Debrecent. Hallottuk, hogy az utóbbi években nagyon fejlődött. Nagyszerü ember lehet az önök polgármestere.

— Ejnye, de szép ez a Kossuth szobor! Most mi is kaptunk egyet, t. i. a parlament előtt elhelyezett Kossuth szoborról van szó. Sok vita volt az elhelyezése körül.

— A parlamentről lévén szó, méltóztatnék nyilatkozni a mandátumok állitólagos meghosszabbitásáról.

— Erről annyit tudok, mint ön, különben már megmondtam egyik nyilatkozatomban, hogy csak egy dolog bizonyos. *Tudniillik az, hogy a mandátumok lejárnak.* Hogy a felsőházi javaslattal kapcsolatban történik-e majd valami, nem tudom. Egy bizonyos: a mandátumok lejárnak.

— Hirek terjedtek el arról, hogy Debrecen uj kerületi beosztást kap; ezentul csak két mandátuma lesz Debrecennek?

— Erről nem mondhatok semmi bizonyost. Ugyebár, ez a hires Nagytemplom? — vitte át a szót semleges területre Scitovszky Béla.

— Igen.

— Ugyebár mostanában lett renoválva?

— Igen.

Közben megmutattuk a kegyelmes urnak a püspöki bérpalotát és a mellette levő házat, amelyben Baltazár püspök rezidiál. Ezután a Nagytemplom csöndes és méltóságteljes és történetesen üres hajójának megtekintésére került a sor.

Ebben a templomban történt hát a nagy történelmi esemény 1849-ben, a Habsburgok detronizálása.

— Igen.

— Mennyire csöndes itt most minden és mennyire magán viseli ez a nagyszerü templom a kálvinizmus puritán jellegét. Fehér, hatalmas falak; a szószék és az orgona az egyedüli disz, mégis valami különös érzés fogja el az embert — mondotta elgondolkozva Scitovszky Béla, aki tudvalevőleg katholikus vallásu.

A kegyelmes asszony intett a fiának, aki lefényképezte a szószéket és az orgonát; persze mindenki félreállt.

Ezután a kollégium előtti kis park s azok szobrainak megtekintésére és lefényképezésére került sor.

— Csupa fa és csupa virág! — mondotta ismételt elragadtatással Scitovszky Tibor, akinek rendkivül megtetszett a református főgimnázium távoli épülete. Diák fia pedig Csokonai Vitéz Mihály pompás szobra előtt is elsettentette kis Kodak gépét.

A református kollégium hatalmas udvarát percekig elnézte Scitovszky Tibor, aki szerette volna a hires kollégiumi könyvtárat is megtekinteni. Sajnos — délután háromnegyed 3 lévén — még nem volt ott senki.

Majd elmagyaráztatta magának a Déry muzeum alapitásának történetét, azonban nem a legnagyobb elragadtatás hangján nyilatkozott a Déri muzeum épülő hajlékáról.

Mikor kifelé mentünk, minden bevezetés nélkül tette fel a kérdést:

— Ugyebár ebben a városban nincsenek felekezeti surlódások?

— Nincsenek.

— *Mégis különös — folytatta Scitovszky Béla — hogy a kálvinista Rómában, amely tradiciókban, kulturában annyira gazdag, olyan nagyok a politikai szélsőségek. 1920-ik évben csupa jobboldali embert küldött ez a város a nemzetgyülésbe, a legutolsó választáson pedig csupa baloldalit.*

Ugy látszik, nagyon érdekelte a nemzetgyülés elnökét és családját a kollégium könyvtára, mert ismét megpróbálták a bejutást. Sajnos, ismét eredménytelenül. Mivel az autón nem lett volna hely, elmagyaráztatta magának, illetve a soffőrjének, hol vannak a nagyerdei klinikai épületek, melyekről sokat olvasott már és sokat hallott beszélni még a parlamentben is. Főleg ezek megtekintése végett szakitotta félbe autó-utját.

Mielőtt elbucsuztunk volna a Ház elnökétől, nyilatkozatot kértünk tőle a nemzetgyülés őszi programjára vonatkozólag.

— *Elsősorban is a Vass kegyelmes ur szociális javaslataira kerül sor, azután pedig a felsőházi javaslatra. Ugy hiszem, a mostani munkaprogram legfontosabb része a magángazdaság szanálásának kérdése lesz. Az államháztartás szanálásán — hála Istennek — nagyjából átestünk, most a magángazdaság szanálására kerül sor. Előbb természetesen az államháztartást kellett rendbehoznunk.*

— Mit üzen a debrecenieknek kegyelmes uram?

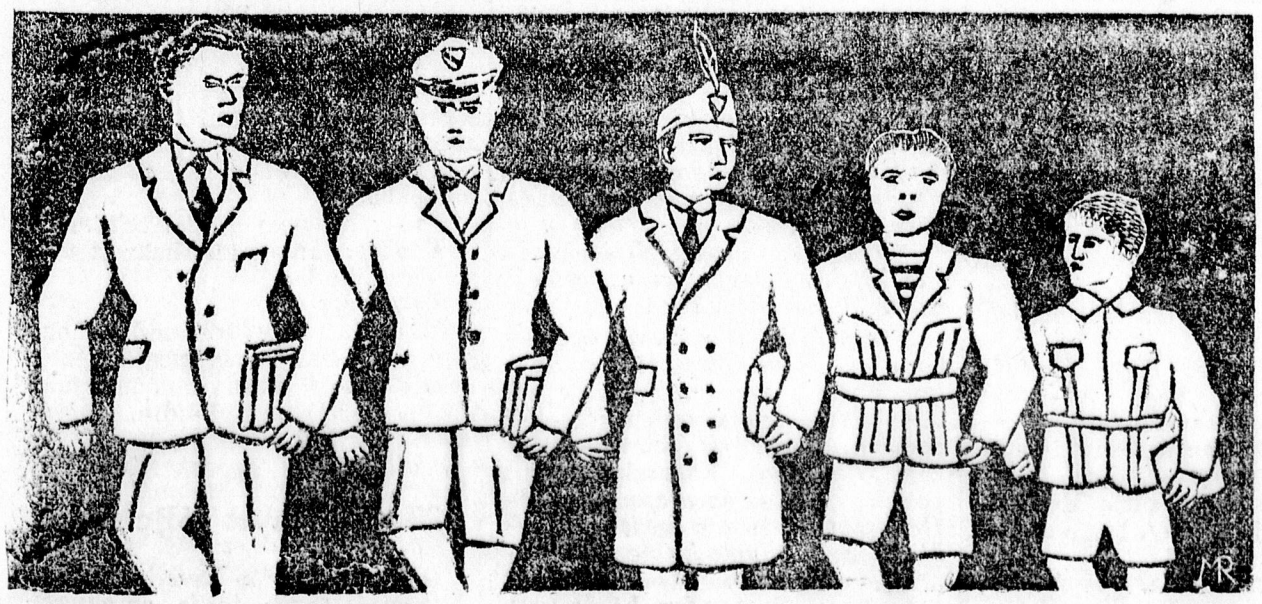
Mit is üzennék? Tudtam eddig is, hogy Debrecen az Alföld legnagyobb metropolisa, most meg az az érzésem, hogy a legszebb metropolisa is. Sokszor elfogok jönni ide ezentul, — természetesen, mint magánember. Egy magánember pedig nem üzen.

Miután elbucsuztunk dr Scitovszky Bélától és családjától, az autó elrobogott a nagyerdei klinika felé. Értesülésünk szerint Scitovszky Béla majdnem félóráig időzött a nagyerdei klinikán s a legnagyobb elragadtatással nyilatkozott az ott látottakról. Délután 5 órakor pedig a szoboszlói csodaforrás megtekintésére indult, hogy onnan tovább folytassa utját Kaba felé.

(Erényi Géza.)

ANGOL KALAP
különlegességek
Frank Edénél.

Felruházzuk önt és fiait

férfi és fiu ruhával igen olcsóért, ha szükségleteit Debrecen legdusabban felszerelt férfi- és fiu ruhaáruházában, a

Magyar Ruhaipar-nál

Közvetlen a Bika-szálló alatt szerzi be, kérjük a cégre ügyelni.

Izgalmas tárgyalás után tegnap este kihirdették az ítéletet a debreceni Eme sajtópörében

Macsata Józsefet 21 napi fogházra, Pálfy Józsefet 2 millió korona főbüntetésre ítélte a bíróság

Szenzációs adatok a debreceni Eme kulisszatitkaiból és a mozijövedelem felhasználásáról

Tegnap reggel 9 óra után folytatta a törvényszék a debreceni ÉME. sajtópörének főtárgyalását. Elsőnek dr *Haendel* Vilmos egyetemi tanárt hallgatták ki tanuként.

Kijelenti, hogy az Éme. debreceni csoportjának egyáltalán nem tagja.

Pálfy: Méltóságod mint a debreceni keresztény mozgalmak egyik vezére bizonyára hallott arról, hogy *az Éme. 200 milliós jövedelmét mire forditja?*

Haendel: Erre nézve annyit tudok, hogy a csoportnak a mozi jövedelméből bizonyos rész járt. *Ezt a mozinál előfordult különböző kiadások törlesztésére és adminisztrációs költségek fedezésére használták fel.*

Pálfy: A 200 millióból nagy dolgokat lehetett volna csinálni.

Haendel: 200 millió nagyon sok.

Pálfy: Az Éme. elnöke becsülte ennyire.

Iványi Béla egyetemi tanár kihallgatása

Ezután dr *Iványi* Béla egyetemi tanárt hallgatta ki a bíróság.

Elnök: Mióta tagja az Émé.-nek?

Iványi: Én kérem, kezdettől fogva, az első naptól fogva.

Elnök: Az elnöki tisztet mikor kapta?

Iványi: Az első naptól fogva elnök voltam, amig le nem mondtam. Ez 1923. októberében történhetett.

Elnök: Mihez füzi az egyesületi életben bajtársak és bajtársnők közötti gyülölködés felébredését.

Iványi: Ugy látszik *annak a mozi volt az oka, illetőleg a mozi jövedelme volt az oka.*

Elnök: A közgyüléseken részt méltóztatott venni?

Rendőrökkel dobáltatják ki az uriasszonyokat

Iványi: Lemondásomtól fogva nem. Attól kezdve semmiféle tevékenységben nem vettem részt. Az ottani hangulatról nem tudok semmit közvetlenül, *ellenben csapatostól jöttek hozzám panaszkodni, — hogy folytonos erőszakoskodások történnek, rendőrökkel dobáltatják ki az uri asszonyokat.* Én azt mondottam, forduljanak a központhoz panasszal.

Elnök: Személyes hivei voltak a kizártak?

Iványi: Ragaszkodtak a személyemhez.

Elnök: A kizárások milyen módon történhettek?

Iványi: Csak fegyelmi uton. — *Csak fegyelmi eljárással lehetett a tagokkal szemben eljárni.*

Elnök: A tagdijak nem fizetése miatt zártak ki valakit?

Iványi: Ez az ok kevésbé szerepel, hanem inkább más. A kizárás a legerősebb fegyelmi büntetés volt, ezt megelőzőleg volt három—négy más büntetés.

A pallagi csoport keletkezése

Elnök: A pallagi csoport keletkezéséről tud?

Iványi: Az a rész, amelyet onnan kidobáltak, alakitotta meg a pallagi gazdászokkal együtt a csoportot.

Elnök: Éppen mint Éme. elnöke, tudja, hogy igy nem lehetett két debreceni egyesület?

Iványi: A szabályok nem zárták ki. Budapesten minden kerületben lehetett külön csoport. Ennek semmiféle akadálya nem volt.

Elnök: Mégis az országos központ szólt ebbe bele.

Iványi: A központ approbálta a pallagi csoportot és nem szólt bele. Ugy látszik, amikor a debreceni csoport folyton jelentkezett, akkor tett intézkedést a fölöszlatás iránt.

Elnök: Hány tagja lehetett az Émé.-nek?

Iványi: Az én időmben lehetett 1500—2000 tagja.

Elnök: A tagdij mennyi volt?

Iványi: Nem tagdijra baziroztunk. — Ha kellett valamire pénz, összeadtuk, *mert a mozi abban az időben nem jövedelmezett. Abban az időben nem lehetett milliókat költeni.*

Tóth János biró: A tagok kizárását fegyelmi szék gyakorolta?

Iványi: Csak az gyakorolhatta. A helyi csoport kizárási határozata ellen felebbezni lehetett a központhoz.

Volt-e gyülölködés?

Tóth János biró: Az egyesületben duló gyülölködésről van közvetlen észlelete?

Iványi: Például Gál András, az öreg ur, mikor ki lett küldve mint biztos, másnap azzal jött hozzám, hogy az egész akció nem ellened, hanem *a mozi jövedelméért megy és titeket, akik annak idején pénzt adtatok a mozi megszerzésére, ki akarnak turni.* — Ugyanezeket néhány nap mulva megerősitette Turchányi Egon.

Szathmáry: Bátor vagyok tisztelettel megkérdezni tanu urat, — nincs-e tévedésben arra vonatkozólag, hogy az egyesületből csak fegyelmi uton lehet kizárni?

Iványi: A revizió tudtommal 3 évig folyt és mindig folyt, amikor valaki az egyesületre kellemetlen volt.

Kovács: Igaz-e, hogy Méltóságod bejelentette, hogy más csoporthoz kiván csatlakozni?

Iványi: Ott van az irás a kezében, azt én irtam.

Kovács: Mire alapitja Méltóságod azt a kijelentését, hogy ezeket a tagokat kizárták?

Iványi: Azt hiszem, erre felesleges nyilatkoznom. Nagyon jól tud-juk mind a ketten, hogy miért történt.

Kovács: Méltóztassék nyilatkozni, ha a tanácselnök ur megengedi.

Iványi: Nem nyilatkozom.

Bod elnök: Nem tartozik nyilatkozni.

Becsempészett kémek

Szemere védő: Méltóztatott tapasztalni, hogy az Ön személye ellen intézkedéseket tettek?

Iványi: Állandóan csempésztek be kémeket hozzánk. Az összejövetelek ellen a rendőrségen tettek lépést. Láttuk a detektiveket bekukucskálni, de mivel látták, hogy nem csinálunk ott semmiféle államrobbantást, hát elmentek.

Szemere: 1925. évben mennyi lehetett a tagok létszáma.

Tanu: Kevés.

Védő: Ezen kevés taglétszám mellett lehetséges volt-e, hogy a tagdij havi 3—4 milliót tesz ki.

Iványi: Azt nem hiszem, ahogy én ismerem a tagokat és azok fizetési készségét, ezt kizártnak tartom.

Szemere: Mire forditotta a vezetőség a mozi jövedelmét?

Iványi: Nem tudom.

A Boriska nap

Szemere: Méltóztatik tudni a Boriska napi összejövetelről?

Iványi: Hiszen én is ott voltam. *Ez négy napi összejövetel volt.* A lapokban közzétettük és előre megbeszéltük, ki fogja átadni Apostolnénak az ajándékot és ki üdvözli.

Macsata: Volt egy belügyminiszteri rendelet, amely reviziót irt elő a hamis igazolványok miatt és ha valaki keresztény és nemzeti szempontból kifogás alá esett.

Iványi: Valami ilyesféle volt. — Az azonban nem volt benne a rendeletben, hogy az ellenzék tagjait dobáltassa ki.

Macsata: Igaz-e hogy Méltóságod ellen az alattomos gyanusitások egész özöne folyt?

Iványi: Ez igaz. Heteken, hónapokon át.

Iványi: En nem szoktam pénzért hazafiaskodni

Pálfy: Méltóságod az elnöksége ideje alatt kapott honoráriumot?

Iványi: Én nem szoktam pénzért hazafiaskodni, én lelkesedésből és meggyőződésből tettem, amit tettem.

Pálfy: A pénztárnok kapott egy milliót?

Iványi: Annyit nem, kevesebbet igen.

Pálfy: — Méltóságod elnöksége alatt folyósitottak bajtársi kölcsönöket?

Iványi: Talán egy-két esetbe elő fordult, hogy megszorult emberek nek valami csekély összeget folyósitottunk, de keveset. Ha valakinek pénzt adtunk, azt ajándékba adtuk.

Pálfy: Méltóságod elnöklete alatt küldtek Olaszországba fiatalembereket?

Iványi: Nem.

Pálfy: Tegnap kiderült, hogy *200 milliós jövedelme volt a mozinak. Ezzel arányban álló hazafias kulturális célt szolgált-e az egyesület?*

Iványi: Ha ez megtörtént volna, akkor ez köztudomásu volna.

Szathmáry: Méltóztatik-e tudni, hogy akik panaszkodtak, azok kivált emberek voltak?

Iványi: Nem, *azok bevált tagok* voltak. Például Fülöp Kálmánné, aki ma is tag.

Szathmáry: Elismerem, hogy tényleg ma is tag.

Iványi: Egy egész csomó tag jött fel hozzám és panaszkodott, hogy rendőrökkel és fogdmegjeikkel megakadályozták, hogy a közgyülésre bemenjenek.

Szathmáry: Okozott Méltóságodnak kiadást, hogy az egyesületi elnöki tisztet betöltötte?

Iványi: Az olyan kevés volt, — hogy azt az utiköltséget meg tudtam fizetni, nem csak én, de nálamnál szegényebb ember is. — Az pedig nagyon ritka eset volt, hogy valaki segélyért hozzánk fordult volna. *Például az a szerencsétlen Hartl fotográfus és az özvegyének kiutaltunk valami kis temetési segélyt.*

Szemere Szathmáry kérdésének az volt a lényege, hogy Méltóságod vett-e fel költség megtérítést?

Iványi: Nem soha.

Pálfy: Méltóságodnak volt szabadjegye abban az időben?

Elnök: Nem tárgya.

Iványi: Vagy két háromszor elő fordult, hogy a központ felrendelt, de akkor küldött szabadjegyet.

A törvényszék vallomására megesketi Iványit.

Csendélet

Szabó Józsefné a következő tanu. Őt is kizárták az egyesületből. Önként nem léptek volna ki. 1923. őszén elmentek egy gyülésre, mert azt mondták, tudatni fogják a tagokkal az Iványi elleni vádakat. Oda jött hozzájuk Szathmáry és felszólitotta, hogy távozzanak. — Mi nem mentünk. Erre kijelentette, hogy erőszakot alkalmaz. — Mi nagyon felháborodtunk, lármáztunk és nem mentünk ki. Ugyanakkor Horváth Bélát kivezettették.

Elnök: Igen, mert heveskedett.

Tanu: Eltépte az igazolványát.

Elnök: Mi célja volt a pallagi csoportnak? Iványi személyét megvédeni?

Tanu: Az ő hivei oda jártak ki ilyenféle célja is volt.

Elnök: Látja ez hinti el a gyülölség magvát. Az ilyen ellentétek nagyon károsak, mert nekünk inkább össze kell fogni. Az egyesület amely állami és társadalmi szempontból egyaránt elismert célokat szolgál...

Tanu: Mi nem gyülölködtünk.

Kovács: Maga alkalmazott volt az egyesületben?

Tanu: Igen.

Ezután a tanu elmondja, hogy egy gyülésen, mikor megkérdezték miért kellett Iványinak lemondani, — Bartha azt mondta, *fogják be a szájukat.*

Vallomására megesketik.

Tilos Iványit éljenezni

Oláh Gézáné a következő tanu. Kezdettől fogva tagja az egyesü-

letnek. Szintén kizárták. *Mikor a gyülésen Iványit éljenezték, Szathmáry azt mondta, ha kiabálni fogunk, rendőrrel kikisértet. Kérdeztük, mit csinált Iványi? hogy nem lehet a nevét hangoztatni.* Szathmáry azt mondta, hogy *sikkasztott*, — Bartha pedig azt kiabálta, hogy *lopott*. Bartha még azt is kiáltotta, hogy *fogják be a pofájukat.*

Elnök: Bartha még megfüszerez te azzal, hogy *fogják be a pofájukat?*

Tanu: Igen.

Elnök: A pallagi különitmény gyülésezett?

Tanu: Csak összejöttünk.

Elnök: — Hát csak nem mindig Boriska napot tartottak?

Tanu: Havonként egyszer jöttünk össze és foglalkoztunk a dolgokkal, mert szerettük volna, ha Szathmáry és Bartha igazolják, a mit Iványira mondtak.

„Fajvédőktől nem várhat az ember mást"

Elnök: Ezért ütötte fel a fejét a gyülölködés, mert akadtak Iványisták, Szathmáristák, Macsatisták.

Kovács: Igaz-e, hogy önök kaptak lakást az Éme.-től és nem mentek ki belőle és kilakoltatták?

Tanu: Kimentünk volna, ha lakás kerül kilakoltatás nélkül is. — *A fajvédőktől nem is várhat mást az ember.*

Elnök: Ne tessék kommentálni.

Tanut megesketik.

Eltépett igazolvány

Horváth Béla, kabai forgalmi hivatal vezetője. Őt is kizárták. Az 1923. őszén tartott közgyülésre be akart menni, de Léhmann és Auerbach bajtársak igazoltatták. *Szathmáry odalépett és eltépte az igazolványát és a földre dobta. Én ennek ellenére bementem, de később Szathmáry rendőrrel kivezettetett.*

Elnök: Természetesen Ön is Iványista volt?

Tanu: Olchváry ugy hivta össze a gyülést, hogy ismertetni fogják Iványi távozásának okát. Ehelyett azonban Olchváry azt mondta, hogy aki kiváncsi Iványi viselt dolgaira, *menjen el Olchváry lakására és ott majd megmondja.*

Tóth biró kérdésére kijelenti, — hogy *Szathmáry elnöksége óta gyülölködés áll fenn.*

Pálfy: Mire forditották a mozi 200 milliós jövedelmét?

Elnök: Erre nincs elrendelve a tanuk kihallgatása.

Vallomására megesketik.

Hölgyekhez az Eme-ben: „Fogják be a pofájukat"

Bakoss Lajos dr máv. müvezető. Jelenleg is ÉME. tag. — Előadja, hogy Iványi alatt semmiféle gyülölködés nem volt.

Elnök: Lássa milyen furcsán fogják fel a dolgot. Még a Szathmáry főtitkársága alatt történt, hogy Iványi az elnökségből kipottyant és már akkor kezdődött a gyülölködés.

A *tanu* előadja, hogy az ismeretes gyülésen *Bartha magából kikelve felugrott és dühösen kiáltotta az urhölgyeknek: Fogják be a pofájukat, mert különben kileszek vezetve.* — A hölgyek sirva fakadtak. Macsata védelmébe vette őket és ettől fogva ellene is kifogást emeltek.

Védő: Lehetett annyi tagja az egyesületnek, hogy havi 3 és fél millió tagdij folyt be?

Tanu: Alig hiszem.

„Odaültetem a fogházőrt a háta mögé"

Szathmáry: Tessék megengedni, hogy végre tisztázzam ezt az ügyet — Ebben a pillanatban 657 tagja volt.

Pálfy: A cikk 1925-ről szól.

Szathmáry: A tagdij az idén...

Pálfy: Akkorról tessék megmondani, amikor a cikk szólt.

Elnök: Nem adtam jogot, hogy szóljon, üljön le:

Pálfy: De kérem a cikk 1925-ről szól, ő pedig az idei tagdijról beszél.

Elnök: Üljön le, mert megrendszabályozom! Nem lehet ugrálni!

Pálfy: Igy nem lehet védekezni!

Elnök: Odaültetem a fogházőrt a hátamögé, ha el nem hallgat! — Majd akkor szóljon, ha megadom a jogot rá.

Szathmáry: 1925-ben körülbelől ugyanannyi volt a tag. A tagdijról pedig azt mondtam tegnap, — hogy 2000 korona volt. Alapszabály szerint tényleg annyi volt, de már 1924. vége felé a választmány saját hatáskörében felemelte 4000 koronára, mint önkéntes adományt.

Bemutatja erre vonatkozólag a könyvet.

Elnök: Legalább a méregfogát ebben az irányban is kihuzzuk.

Védő: Tisztelettel leszögezem és *kérem jegyzőkönyvben megállapitani...*

Elnök: Ne tessék nekem utasitást adni és a jegyzőnek! Tessék tartózkodni az ilyen dologtól.

Szemere: A sértett tegnapi vallomása nagyon eltér a valóságtól. Ha a 657 maximális taglétszámot és a maximális tagdijat veszem, akkor is a havi jövedelem *valami 2 millió*, ezzel szemben a cikk megjelenésének idejében ő szerinte is 600 lehetett a tagok létszáma, a tagdij 2—4 ezer korona, tehát az összes tagdij *legfeljebb havi másfél millió.* Tehát *a 3 és fél milliótól nagyon messze áll.* E tekintetben Szathmáry szavahihetősége rendkivül jellemző. — Ezt akartam leszögezni.

Tanut vallomására megesketik.

A többi tanuk

Öt perc szünet után *Chórus* Károly Máv. irodasegédtisztet hallgatják ki. Önként lépett ki az elégületlenségek miatt. Évek óta tapasztalta a gyülölködést, de csak Szathmáry elnöksége alatt.

Elnök: Természetesen Ön is Iványista volt?

Tanu: Igen.

Részt vett azon a gyülésen, melyen a nőket durván megtámadták. A választmányi ülésen hallotta a Léhmann-féle esetet, hogy Szathmáry közbenjárására kapta a drogueriát.

Pálfy: Ön mint választmányi tag bizonyára tudja, hova forditották a 200 milliós mozijövedelmet.

Tanu: Nem tudok róla semmit.

Pálfy: Hát nem a választmány disponált e felett?

Tanu: Nem tudok róla.

A következő tanu *Tergulya* Mihály Máv. müvezető. Ép ugy adja elő a botrányos gyülés lefolyását, mint az előző tanu: — Mikor Macsata felszólalt, Olchváry rászólt a rendőrtisztviselőre, hogy vezesse ki Macsatát. A rendőrtiszt azonban nem fogadta el a felszólitást.

Pálfy (az elnökhöz): *A mozijövedelmet nem szabad kérdezni?* — (Derültség.)

Elnök: Erre nincs elrendelve az ő kihallgatása.

Sodrony-ágybetétet
legjobb minőségut készit
NEUMANN
PETERFIA-UTCA 17.

Kabay mühelyfőnök kihallgatása

Kabay György mühelyfőnök elmondja a Macsata elleni áskálódás történetét:

— Egy alkalommal találkoztam Szathmáryval, — mondja. — Nem tudom, milyen szándékkal ő azt mondta nekem, hogy *Macsatát az emberek, a munkások nem szeretik, hanem nagyon sokan gyülölik.* — Mivel én ezt lehetetlennek tartottam nem bocsátkoztam vele vitatkozásba, hanem elmentem. A lelkiismeretem nem lett volna nyugodt, ha ezt Macsata előtt elhallgatom. De azonfelül is árt a mühelynek, ha ott valakiről rossz hirek keletkeznek.

— Macsata a közlés után azt mondta, tudomásom szerint Szathmáry ur haragszik rám, mert kifogásoltam a 2 milliós havi fizetését.

Elnök: Azt nem mondta, hogy örülök, hogy Macsatát visszahelyezték, csak most már becsülné meg magát?

Tanu: Szathmáryval erről nem beszéltem. — Megjegyzem, ha igaz lett volna, hogy Macsatát nem szeretik a munkások, akkor őt nem lehetett volna ott meghagyni, legalább is el kellett volna helyezni. De ő volt a legjobb támogatója a munkásoknak.

Szathmáry: Igaz-e, hogy azt kérdezte a főfelügyelő ur tőlem: — Tud-e róla titkár ur, hogy Macsatát visszahelyezték?

Tanu: Erre nem emlékszem. — Nem beszéltem erről senkivel.

Vallomására eskütt tesz.

Kolozsváry Borcsa Mihály kihallgatása

Fischer Rudolf törvényszéki jegyző, ÉME tag és Mózer Ernő tanu kihallgatása után Kolozsváry Borcsa Mihályt szólitja az elnök.

Elnök: Kolozsváry Borcsa Mihály hány éves?

Tanu: Vitéz Kolozsváry Borcsa Mihály 30 éves.

Elnök: Figyelmeztetem *vitéz Kolozsváry Borcsa Mihályt az igaz vallomás tételére. Mondja meg vitéz Kolozsváry Borcsa Mihály, hogy mit tud a mozijövedelem elköltésére vonatkozólag.*

Tanu: A mozijövedelem hovaforditásáról azt tudom, hogy a debreceni ÉME csoport az elnökség és a választmányok alapszabály szerinti rendelkezése folytán nemzeti és kulturális célokra használta.

Elnök: Esetekre is emlékszik?

Tanu: Tudom azt, hogy a mozijövedelemből rendezte az ÉME minden karácsonykor a gyermekek felruházási akcióját, tudom azt, hogy karácsonyi ünnepséget rendeztek, ahol szegény szülőket is élelemmel láttak el. Tudom azt, hogy a mozi jövedelemből egyetemi hallgatók menzadiját fizetik, tudom azt, — hogy szegény menekült székely főiskolai hallgatókat segélyeznek, tudom azt, hogy az ÉME részt vesz a nemzeti és kulturális célok szolgálatában olyan kisebb adományokkal, melyeket most hirtelen felsorolni nem tudok. Tudom azt, hogy dalárdákat segélyeznek, cserkészeket küldtek a táborba. A jövedelmet kizárólag ilyen célokra forditották, — „eltekintve az adminisztrációs költségektől".

Szathmáry: Tud e róla, hogy a keresztény sajtó számára a csoport igen tekintélyes összegeket szokott adni?

Tanu: Tudom azt, hogy támogatja a fővárosi keresztény sajtót és a helyi sajtót olyan módon, hogy részvényeket jegyzett *és bizonyos mennyiségü előfizetőt eszközöl a Hajduföldnél olyan módon, hogy az arra előfizetni képtelen egyéneknek küldik a keresztény sajtóorganumot.*

Kovács: Tudja e, hogy sok vidéki utazás vált szükségessé az ÉMÉ-ben?

Tanu: Tudok róla, hogy a moziügyben sok utazás volt szükséges.

Szemere: Azt méltóztatott mondani, hogy az ÉME debreceni csoportja a helyi sajtót, én a Hajduföldre gondoltam — *támogatja részvényjeggyzéssel stb. Összegszerüleg mennyi ez az évi támogatás?*

Tanu: Nem tudom megmondani. — Hozzávetőlegesen sem.

Elnök: Nem tartozik ide.

Pálfy: A tanu ur e tekintetben érdekelt, miután ő maga is beismeri, — hogy az ÉME támogatja a lapját. Kérdezem, nem téved a tekintetben, hogy a menza dijak fizetése a folyó évben történt, tehát csak a cikk megjelenése után? 1925-ben ilyen kiadások nagyon kis mértékben történtek.

Elnök: Ne tessék füszerezni, csak kérdezni.

Pálfy: Az ÉME ezeket a dolgokat a folyó évben csinálta.

Tanu: A mult évben is.

Pálfy: Azt mondta, hogy a keresztény sajtót az ÉME támogatja...

Tanu: Ugy van, csakis a Hajduföldet, az keresztény sajtó.

Pálfy: Nem méltóztatik tudni, hogy *Debrecenben nincs más keresztény sajtó?*

Tanu: Nem tudok.

Pálfy: Nem méltóztatik tudni, hogy a Hajduföldben megjelent egy cikk, — mely Magyarország miniszterelnökét a hordótetején ágáló kortesnek mandotta.

Elnök: Nem tartozik ide!

Pálfy: De ide tartozik, mert nem lehet hazafias dolog az ország miniszterelnökét, akinek annyi érdeme van az ország talpraállitása körül — ócsárolni...

Elnök: Nem tartozik ide.

Tanu: Olyan formában, mint a vádlott mondja, nem igaz.

Szemere: Ellenzem a tanu megesketését, mert ő maga is beismerte, hogy *a debreceni ÉME csoport részéről a Hajduföld anyagi támogatásban részesült. Nem azt mondom, hogy valótlant vall, de ez a körülmény vallomását aggályossá teszi.*

A törvényszék a tanut megesketi, — ugy a védő, mint Pálfy semmiségi panaszt jelentenek be.

A bankettjegyeket ki fizette

Erdősy Ferenc, *Oláh* Géza vallomása után *Rostkovitz* Artur hallgatják ki.

Elnök: Mit tud a müvészi elköltésről?

Tanu: Kifogásoltam, hogy bankettet, összejöveteleket rendeztek és *mások részére bankettjegyek árát egyesületi pénzből fizették ki. Sokszor 20—30 ember helyett is kifizették a vacsora árát. Ez azt hiszem, nem volt hazafias cél.* A pallagi csoportnál az ilyet a ta-

gok saját pénzükből fizették.

Tóth János biró: Közvetlenül tud e arról, hogy mások helyett kifizették a bankett jegyeket?

Tanu: Maga a gazda mondta, hogy kifizettek vacsorákat.

Vallomására megesketik.

Dabóczy Máv. titkár vallomása

Dabóczy Zsigmond Máv. titkár. A Szathmáry és Kabay között folyt beszélgetést adja elő. Kabay örömmel ujságolta Szathmárynak Macsata visszahelyezését. Szathmáry ekkor azt mondta, hogy a *nagy hangjának* köszönheti az áthelyezést, most legalább becsülné meg magát.

Elnök: Mondta azt Szathmáry, hogy egyébként Macsata nagyon értékes ember?

Tanu: Ilyen kijelentést nem tett. — *Kabay mondta, hogy értékes ember Macsata, aki birja a munkásság bizalmát.*

Vallomástétel után Kovács becsatolja a Boriska napra vonatkozólag a lapokban megjelent meghivót. Szathmáry és Szemere hozzászólása után feláll *Pálfy:*

— *Szabad egy megjegyzést tennem, mivel én illetékes vagyok megmagyarázni, hogy került a meghivó a lapba.*

Elnök: Most befejeztük, *tovább nem engedek szólni.*

Ezután áttértek az iratok ismertetésére.

Félkettőkor az elnök a *tárgyalást berekeszti és folytatását délután félnégyre tüzi ki.*

Egy ős-antiszemita vallomása

A délutáni tárgyalás a humor jegyében kezdődött. *Tunyogi István* tanu, — aki 69 éves földbirtokos, azzal kezdte vallomását, hogy ő *régi antiszemita.* — *Még 1883-ban csatlakozott az antiszemita eszméhez.*

Elnök figyelmezteti a tanut, hogy maradjon szigoruan a per keretein belül.

Tanu öregkorára való tekintettel széket kér.

A teremőr széket hoz, az elnök következő szavakkal fordul Tunyogihoz: Tessék helyet foglalni.

Elnök: Mióta nem tagja az Émének?

Tanu: Tetszik tudni engem a *klikk* kizárt, mert kellemetlen voltam nekik.

Elnök: Ne beszéljen igy. *Törvényszerüleg* zárták-e ki, vagy sem?

Tanu: Törvénytelenül.

Ezután a tanu elmondja, hogy sehogysem fért a fejébe, hogyan lehetett *egy szabad királyi városban, amelynek kir. Táblája is van, Szathmáry Istvánt megválasztani az Éme elnökének.* — Szathmáry mikor elnök lett, mindjárt duplájára emelte fel a tagsági dijakat, ez szabályellenes volt.

Tanu: Szegény ember volt Szathmáry, aztán belekerült ebbe a dologba, — amig én ott voltam. Ezután elmondja Tunyogi, hogy a választmányi üléseken sokszor a jegyző nem is volt jelen.

Majd ismét a régi időkről beszél Tunyogi.

Elnök: Ne beszéljen 1883-ról, 1923-ról beszéljen.

Tunyogi feláll, a birói emelvény elötti asztalhoz megy, elkezdi magyarázni, hogyan elnökölt Olchváry alelnök, az Éme egyik ülésén. *Tunyogi magyarázás közben az asztalt veri.*

Elnök figyelmezteti, hogy fékezze tem paramentumát. Ezután pedig a szavak egész áradata következett Tunyogi részéről, aki annyira belemelegedett a vallomásba, hogy egyszer odakiáltotta az elnöknek, mikor az valamit mondott:

— *Én nem vagyok arra kiváncsi.*

A Lehmann ügyről elmondja a tanu, hogy 1923-ban Turchányi Egon, — az Éme országos igazgatója lejött, hogy felülvizsgálja.

Tanu: Lehmann „elleltározta" a dolgokat.

Elnök: Maga meg raktározza el a tudását.

Tanu azzal fejezi be füszeres vallomását, hogy *kézzel-lábbal harcolt az ellen, hogy 30 millióért „elsefteljék" a mozit.*

Hova mentek a milliók?

Az egyik elszámolási irat után Macsata szót kér:

— A következő megjegyzésem van. Kitünik, hogy a tisztviselők fizetése 22 millió, utazási költségek megint 22 millió, tehát 9 millió tagsági jövedelemmel szemben *44 millió tisztán tisztviselői kiadás. Méltóztatik látni, hogy a 44 milliós tisztviselői fizetéssel szemben jótékony célu kiadás nem volt.*

Szathmáry: A pénzt Budapestre kellett felküldeni.

Pálfy: A karácsonyi gyüjtést is bevételezték és ugyanez a gyüjtött összeg szerepel a karácsonyi akció kiadásában, tehát leszögezni kivánom, hogy a gyüjtésből gyakorolta az egyesület a caritativ célokat, — tehát nem a mozijövedelemből, sem a tagdijakból.

Elnök: Ez beleavatkozás a mi dolgunkba.

Izgalmas jelenet az elnök és vádlott között

Ezután felolvassák ama bizonyos *botránnyba fult közgyülés* jegyzőkönyvét.

Macsata: Mikor megakartam nevezni, hogy kiket zártak ki, még azt sem engedték meg. *Ünnepélyesen kijelentem itt a törvényszék előtt, hogy a jegyzőkönyv rám vonatkozó része szemen-szedett hazugság.*

Elnök: Jobb lett volna, ha ez is magában marad.

Macsata: Nem bánom.

Elnök: Majd megbánja:

Macsata: Azt sem bánom.

Elnök: Ezt a hánya-veti viselkedést nem türöm.

Macsata: Ez már idegesség nálam.

Elnök: Majd gondom lesz rá, hogy ne idegeskedjék.

Macsata (felugrik a vádlottak padjáról): *Amikor az elnök ur engem fenyeget, hogy jobb lett volna ha bennem marad, akkor kijelentem, hogy az elnök ur elfogultsága kétségen felül áll.*

Elnök: Ezt majd tegye ismét szóvá a sajtóban!

Macsata: Nem teszem én sehol.

Elnök: Üljön le!

Macsata: Leülök!

Elnök: Nem tudnak ahoz szólni, ami kell, mindig elkalandoznak.

Ezután ismertetik a beszámolóról szóló jegyzőkönyvet, mely eféléket tartalmaz: *„Az egész magyar társadalom hazafias erkölcsökben általában vissza esett..."*

Elnök (Macsatához): Van észrevétele?

Macsata: Nincs.

Pálfy: Nekem is van jogom hozzászólni? (Derültség.) Nem egyeznek a zárószámadás tételei és ennek az elszámolásnak adatai. Itt pedig felsorolják, hogy az egyesület a maga erejéből segiti a gyermekeket, holott egy másik irat szerint külön gyüjtöttek az ilyen célra.

Szathmáry: A gyüjtést elkönyveltük mint bevételt.

Pálfy: Teljesen szokatlan, hogy a szeretet-akció gyüjtést bevételnek könyvelik...

Elnök: Hát teljesen szokatlan.

A bizonyitás kiegészitését nem rendelik el

Ezután a bizonyitás kiegészitésére tesznek inditványt a felek.

Szemere védő: Felhivom a törvényszék figyelmét arra, hogy elméltóztattak rendelni az alapszabály ismertetését, amit nagyon fontosnak tartok s ami nem történt meg. Ez tény.

Elnök: Ezen már tul vagyunk.

Védő: De nem vagyunk tul.

Elnök: Ne tessék velem vitázni.

Ezután a törvényszék határozathozatalra vonul vissza, majd kihirdeti végzését, mellyel a kiegészitési inditványokat elutasitja. — *A felek semmiségi panaszt jelentenek be.*

Dr. Kovács Béla szigoru fogházbüntetést kér

Ezután a perbeszédek következtek. Dr Kovács Béla tartotta meg előbb vádbeszédét, melynek legkedélyesebb része az, hogy 8 millió korona ügyvédi költség megállapitását kérte. Egyébként szigoru fogházbüntetést kér mindkét vádlottra, mert szerinte itt 600 ember becsülete forog kockán.

Dr. Szemere, Macsata védője beszél

Utána *Szemere* tartotta meg védőbeszédét. Azt fejtegeti, hogy a cikkben foglaltak megfeleltek a valóságnak.

— Furesának találom — mondta, hogy valaki egy hosszu sajtó-közleménynek 1—2 kifejezését inkriminálja és más részére, melyek sokkal sulyosabbak, nem reflektál.

A védő itt fel akarja olvasni a Macsata-féle cikket. Mi lenne, ha — miként a többi ébredő csoportnak — egyedüli jövedelmét a tagsági dij képezné. Akkor nem vállalná az elnökséget Szathmáry bajtárs? Különben azt kell hinnem, hogy nem elvekért harcol, hanem elvekért él.....

Elnök: Nem engedem meg ezeknek felolvasását, csak az inkriminált részeket. Hogy Szathmáry ezeket miért nem inkriminálta, a felett nem határozhatunk.

Védő: Tisztelettel tudomásul veszem a védelem korlátozását, azonban *semmiségi panaszt jelentek be.*

Az egyesületben érdekharcok folytak. Az ÉME élén egy tekintélyes debreceni egyéniség: Iványi Béla állott, akit nem tudni hogy, hogy nem — sikerült az egyesület éléről eltávolitani és azután Szathmáry István az ő embereivel kezébe kaparintotta a hatalmat.

— Kérem, tegye a törvényszék megfontolás tárgyává, hogy Szathmárynak nem volt joga az ÉME-t a perben képviselni.

Elnök: Már döntöttünk.

Védő: Annak ellenére ujra kérem és megvallom, előre megvagyok győződve, hogy a felebbezésben is kérnem kell. *A bizonyitás a legnagyobb mértékben sikerült ott, ahol elrendeltetett.* Nem vagyok abban a helyzetben, hogy Szathmáry állitásait minden tekintetben elfogadjam. *Azt mondta, hogy 3 és fél millió a tagdij, a zárószámadásból pedig kiderül, hogy alig több egy milliónál.* — *Nem tudom, hogy lehet havi 3 milliót költeni a másfél milliós titkári fizetésből; Szathmáry tehát nem tekinthető teljesen szavahihetőnek.* — *Méltóztassék az ő vallomását kellő értékére leszállitani.*

— A mozi jövedelmének müvészi elköltése nem rágalmazás, mert ha *valaki a pénzt „müvészileg" tudja* elkölteni, az csak dicséretet érdemel. *A mozi-jövedelem 187 millió, a tagdij 19 millió, ezzel szemben személyi kiadásokra 44 milliót forditottak és csak morzsák mentek kulturális és jótékony célokra. Ilyen kulturális cél volt az is a többek között, hogy a „Hajduföld"-et támogatták. Ez van olyan kulturális cél, mintha a Népszavát támogatták volna. Elismerem, hogy a szegény gyermekeknek 4 milliót adtak, de ugyanakkor a saját céljaikra 44 milliót forditottak. Nagyon kirivó tétel, hogy a tanoncoknak az első áldozási reggelijére 100.000 koronát adtak. Hol van ez a 187 milliótól és a 19 milliótól? No, de hála Istennek maradt is pénz. Sőt még jut jövőre is.*

Ezután foglalkozik a védő a Lehmann esettel, melyet bizonyitva lát, Szathmáry beismerése alapján. Hasonlóképen a Boriska-napi feljelentést is bizonyitva látja. A Kabay előtt történt feljelentés tisztázódott, valamint az egyesületi gyülölködés is. Kéri védence felmentését.

Pálfy József védőbeszéde

Ezután a másodrendü vádlott mondotta el védőbeszédét, melyet igy kezdett:

Nagyságos Elnök Ur! Tekintetes Törvényszék: Mint méltóztatnak látni, védő nélkül ültem végig a két napos, nehéz tárgyalást. *Védő nélkül pedig azért, mert számomra elég védelmet nyujt a magyar királyi birróság függetlensége és pártatlansága, melyben teljesen megnyugszom.*

— Röviden csak néhány szempontra kivánom felhivni a figyelmet.

— A terhemre inkriminált rész első passzusát azt hiszem teljes mértékben sikerült bizonyitanom. *Sikerült bizonyitanom az elnök ur havi két millióját, a szerkesztő bajtárs 6 millióját, a Rómába utazni kivánó ébredőknek megszavazott 10 milliót és a többit. Ami itt pedig a cikkben ezek után következik, az már ugy se tényállás, mert csak kérdés foglaltatik benne. Kérdezi a cikk ugyanis, hogy mi történik az ébredő mozi jövedelmével?* A főmagánvádló szerint itt a sorok között lelhető fel becsületsértés vagy rágalmazás. *De erre nézve megjegyzem, hogy a Kuria és az alsó birróságok is már többször kimondták, hogy egy hirlapi közleménybe nem lehet belemagyarázni olyan feltevéseket, melyek a közlemény szövegében nem fordulnak elő. Csak legutóbb is egy ilyen irányu döntést hozott a Kuria.*

— Ha esetleg a magánvádló arra alapitja a becsületsértést, vagy rágalmazást, hogy a cikk *etikai* kifogások alá esőnek jelzi a kiadások fenti részét, akkor rámutatok arra, hogy *a közfelfogás szerint tényleg etikai kifogás alá eshet hazafias szolgálatért pénz elfogadása, mint ez esetben történt, mert hisz maga Szathmáry elnök ur hazafias szolgálatnak mondja az ÉME vezetését.*

— *Én nem sajnálom Szathmáry elnök urtól a havi két milliót, ha szegény ember, az jó helyre is jut. Véleményem szerint sok szegény embernek kellene havi két milliót adni, ez lenne az igazi fajvédelem.* Am Szathmáry elnök esetében a két millió havi megtérítést, költségmegtérítést nem látom azzal megokolva, hogy sokat kell utazniа

Éme ügyekben. Figyelemmel kisérem a fajvédő sajtóban, hogy az elnök ur hova utazik, mert hiszen azt rendesen közlik, de nem sokszor találkoztam ilyen hirekkel. De ami a legfőbb szempont és erre, sajnos, a nagytekintetü birőság a bizonyitás során nem tért ki, az, hogy *Szathmáry Éme elnök urnak, mint más főtisztviselőnek, egészen bizonyosan korlátlan szabadjegye van, mellyel megcsonkitott hazánkat keresztül-kasul utazhatja és igy nem költ vasuti jegyre sohasem*

Mit adtak jótékony célra

— Jegyzőkönyvekből derült ki, hogy a karácsonyi akcióra 1925-ben 15 milliót adott ki ugyan az Éme, de ha a számadásokba belenézünk, láthatjuk, hogy ebből tulajdonképen csak 3 millió korona volt, olyan, amely pénz az egyesület pénztárából került ki. *A többit az egyesület tagjai szeretetadományként adták össze. Különös dolog, hogy 200 millió jövedelem mellett még külön gyüjtenek szeretet-akciókra, ahelyett hogy a maguk pénztárából adnák a pénzt.*

— *A 3 milliós karitativ kiadás mellett tényleg etikai kifogás alá esnek a többi személy és adminisztrativ kiadások, elnöki, pénztárnoki fizetések ect., amik évente közel 100 milliót tesznek ki. Iványi Béla egyetemi tanár mutatott rá itt a birőság előtt arra, hogy pénzért hazafiaskodni beleütközik az etikába. Végeredményben megállapitható, hogy a cikk első passzusa nem lépte át a jogos kritika határát, hanem ellenkezőleg nagyon helyén való volt, mert a cikk megjelenése óta ebben az évben mégis többet költenek kulturális és hazafias célra.*

— Ami a cikknek terhemre inkriminált második passzusát illeti, megjegyzem, hogy *ebbe talán egy kis nyomda hiba csuszott be, amenynyiben a „jórészben“* szó kimaradt, mikor arról van szó a cikkben, hogy az Éme mozi jövedelme olyan célokat szolgál, melyek messze esnek minden kulturális és hazafias céltól.

— Bevallom, kissé félve ültem a vádlottak padjára, mert a cikk értelme egy szó kimaradása folytán ugy szól, hogy a moziból folyó jövedelem olyan célokat szolgál, melyek messze esnek a kulturális és hazafias céltól. *No de igy is vállalom a felelőséget és rámutatok arra, hogy e tekintetben is a bizonyitás várakozásomon felül sikerült. Az Énének az itt bemutatott zárszámadásáról kiderült, hogy mire megy a mozi 200 milliós jövedelme.* Ebből mindenesetre le kell vonni a központnak járó 60 százalékot és az azután megmaradó tiszta jövedelem felhasználását lehet kritika tárgyává tenni. *100 millió marad körülbelül tisztán meg, no már most az elnöknek jut évi 24 millió, a pénztárnoknak 12 millió, utazási költségek cimén feltüntettek 22 milliót, a szerkesztő bajtárs honoráriuma cimén 6 milliót, a Hajduföld támogatása cimén 21 milliót. Az utóbbi nemcsak részben részvényjegyzés, nagyrészben töme ges előfizetés.*

A ‚Hajduföld‘ támogatása

— *Közbevetőleg megjegyzem, hogy nem tartom hazafias és kulturális célnak olyan lap támogatását, amely például egyizben Magyarország miniszterelnökét hordó tetején ágáló kortesnek nevezi.*

Elnök közbevág: Ez nem tartozik ide.

Pálfy: Szerény véleményem szerint annyiban tartozik ide, mert ha zafias lap nem ócsárolja az ország miniszterelnökét, de meg arra is rá kell mutatnom, hogy a Hajduföld köztudomás szerint állandóan a felekezeti és társadalmi gyülölködést szitja és már ebből a szempontból sem lehet hazafias, sem kulturális cél ily lap támogatása.

Itt kell megjegyeznem azt, is nagyon csodálkozom, hogy *délelőtt vitéz Kolozsváry Borcsa Mihály ur itt a birőság előtt nagy dicsériádát mondott arról., hogy az ébredők mennyi hazafias és kulturális célra áldoznak, és délután éppen a hivatalos záró számadásokból tünik ki, hogy a Kolozsváry Borcsa Mihály szerkesztésében és irányitásában megjelenő Hajduföld cimü lap egy évben 24 millió korona támogatást kapott attól az Émétől, melynek müködésével Kolozsváry Borcsa Mihály ur nagyon meg van elégedve. Minden személyi él nélkül rá kell erre mutatnom.*

Mennyibe kerül az adminisztráció

— *Visszatérve a kiadásokra, ha már fentebb ismertetett tisztára adminisztrativ kiadások összege majdnem 90 millió, viszont karitativ hazafias és kulturális célra alig jut pár millió korona, vagy még az előtt alig jutott pár százezer korona. A cikk megjelenése után ebben az évben bezzeg már tudtak szegény diákokat mensa segélyben részesiteni, ezt már elismerem kulturális célnak, de ez nem történt meg a cikk megjelenése előtti években.*

— Ilyenformán a cikk második paszussában foglalt állitások is teljes beigazolást nyertek. Magyarországon *nincs még egy egyesület, melynek adminisztrációja olyan költséges volna, mint a debreceni Éme-é, tehát a kritika ebben a részében is jogos volt.* Hogy a mozijövedelemből jutott mindezekből a kiadásokra, azt maga a főmagánvádló sem tagadhatja, mert hiszen a tagdijakból befolyt összeg még az elnök ur javadalmazására sem lett volna elegendő.

— *Felvetődik ugyan egy probléma, hogy talán magának az Éme-az adminisztrálását hazafias és kulturális célnak vehetné a Nagytekintetü kir. törvényszék. E tekintetben megjegyzem, hogy az Éme müködésének hasznossága tekintetében is megoszlanak a vélemények. Sokan vannak, kik tagadják az Éme. hazafias és kulturális misszióját, miniszteri rendeletek korlátozzák azt, hogy államiak miként lehetnek tagjai.*

Elnök: Erre ne tessék kitérni.

Vádlott: Ezzel a dologgal nem is akarok bővebben foglalkozni, csak arra az eshetőségre mondom, ha a birőság magának az Énének az adminisztrálást hazafias és kulturális célnak venné. *Amennyiben mindezek dacára bünösségemet állapitanák meg, kérem enyhitő körülményeket figyelembe venni. Először is azt, hogy én csak a sajtóra háramló kritika jogával éltem,* továbbá az Éme az inkriminált közleményt birói itélettel már ugyis helyreigazitotta. Nem felel meg a valóságnak a főmagánvádlónak ama állitása, hogy a járásbiróság jogerősen elitélt a helyre igazitó nyilatkozat közzé nem tételéért. *A járásbiróság marasztaló itélete ellen ugyanis ujrafelvételt kértünk, amelyet éppen ez a nagytekintetü tanács rendelt el, bizonyára azért, mert az iratokból látta, hogy a bizonyitástól teljesen elüttettünk.*

Objektivitás -- tendencia

— *A „Debrecen“* cimü lapnak *semmi köze az ébredőkhöz mi csak hirszolgálati kötelességünket teljesitettük, mikor Macsata beszédét közöltük. Két munkatársunkat az ébredők közgyülésére azzal az utasitással küldtük ki, hogy objektiv és hü tudósitást hozzanak. Közbevetőleg megjegyzem, hogy nálunk fő a tárgyilagosság, ellentétben a Hajdufölddel, hol még a falon is olyan felirások lógnak, hogy fő a tendencia. A Debrecen szerkesztőségénél pedig épen az a jelszó, hogy fő a tárgyilagosság.* Kérem még továbbiakban enyhitő körülménynek venni, hogy a *cikket nem én irtam, hanem annak megirására csupán utasitást adtam, de miután nem akarok mások mögé bujni, vállalom érte a felelősséget. Végül kérem figyelembe venni, hogy büntetlen előéletü vagyok, kérem felmentésemet, vagy ha ez nem lehetséges, enyhe büntetés alkalmazását.*

— *Ismétlem, bizom a nagytekintetü törvényszék pártatlanságában és függetlenségében.*

Az itélet

Hosszas tanácskozás után hirdette ki Bod Kálmán elnök a törvényszék itéletét.

A királyi törvényszék bünösnek mondja ki Macsata Józsefet 1 rendbeli sajtó utján elkövetett rágalmazás vétségében a nyilatkozatban foglaltak miatt, továbbá bünösnek mondja ki 1 rendbeli sajtó utján elkövetett becsületsértés vétségében amiatt a rész miatt, ahol sértőnek találja magára nézve, hogy Szathmáryval egy egyesületben legyen; bünösnek mondja ki Pálfy Józsefet 1 rendbeli sajtó utján elkövetett rágalmazás vétségében a „nem szólunk az elnök ur havi két milliójáról stb.“ rész miatt és ezért elitélte Macsata József vádlottat 21 napi fogházbüntetésre és összesen 2 millió korona pénzbüntetésre, Pálffy Józsefet pedig összesen 2 millió 200.000 korona pénzbüntetésre. Elrendelte a törvényszék, hogy az elitéltek egyetemlegesen kötelesek az itéletet a „Debrecen“ cimü lapban közétenni, *természetesen saját költségükön. Kötelezték őket a bünügyi költségek viselésére, valamint a sértettnek 4 millió költsége megtérítésére.*

Az indokolás

Az indokolásban a törvényszék kimondja, hogy a rágalmazás tényálladékát fenforogni látja abban a kitételben, hogy „megjegyzem, ha az ébredő eszme azonos azzal a feneketlen gyülölködéssel...“, mert ha ez a valóságnak megfelelne, az Éme.-t közmegvetésnek tenné ki. A müvészi módon való elköltésről hasonló a birőság felfogása.

Pálfy Józseffel szemben megállapitotta a birőság a rágalmazás vétségét a *„nem szólunk az elnök ur havi két milliójáról...“ rész miatt.*

Amit sikerült bizonyitani

Elnök: Még közben arról kell megemlékeznem az itélet indokolásában, hogy a vád *tárgyát képező Lehmann-esetre vonatkozó részt, továbbá az áruda leszámolására, a Boriska napra, a Kabay-féle esetre vonatkozólag a birőság a valódiság bizonyitását sikerre vezetettnek találta.*

A büntetés kiszabásánál Macsatánál enyhitő körülményül szolgált, hogy részben sikerült bizonyitani a a valódiságot, továbbá, hogy erős felindulásában adta át elmondandó beszédét közlés végett.

Pálfyval szemben enyhitő körülmény, hogy az anyagot Macsatától kapta, *sulyosbitó körülmény vele szemben nem forog fenn.* Ezért indokolt volt a 92. szakasz alkalmazása, mig Macsatával szemben ezt sulyosbitó körülmények miatt nem alkalmazhatta.

Mindkéi fél felebbezett

Dr Kovács sulyosbitásért felebbezett, megfelebbezte az itélet indokolását is, mert a birőság azt mondja, hogy a valódiság sok részben sikerült.

Dr Szemere védő a bünösség megállapitása végett felebbez. Ugyanilyen cimen jelenti be Pálfy is felebbezését.

A perorvoslatokat a törvényszék elfogadta.

Ezzel az Éme. ügy első tárgyalása este 8 óra után befejezést nyert.

Gróf Skrzinsky feleségül veszi Henry Ford leányát?

Varsó, szept. 10. Az „Opinio“ cimü lap fantasztikusan hangzó házassági hirt hoz. — Azt irja, hogy gróf *Skrzinsky* volt lengyel miniszterelnök eljegyezte — Henry *Ford* amerikai milliárdos leányát. A hozomány, amelyet az automobilgyáros leányának ad, nem kevesebb mint 300 millió dollár.

A Cirkusz Rebernigg bemutatkozása

Azok után a sok falusi cirkuszok után, melyek Debrecenben előadásokat tartottak, kétségtelenül megállapitható az a kellemes benyomás, melyet a Cirkus C. Reberingg tegnap esti bemutatkozója keltett. Ugy a cirkusz tagjai, — mint állatai világvárosi cirkuszok müsorára illők. A cirkusz müsorát a ház zenekar, jezz-bend száma vezette be. — Majd *Paula* voltige lovaglása után *Karl* és *Jonny* akrobaták mutattak be figyelemre érdemes produkciókat. *Rebernigg* igazgató lóidomitásai lebilincselőek. *Jónás, Jonardo* és *Berg* közkedvelt bohócok mókái egész ujszerüek. — Szenzációs a 10 *Riff-Kabil* száma. — *Armanda* asszony iskolalovaglása csupa elegancia. Feltétlenül világvárosi cirkuszok porondjain lovagolt ez az érdekes és elegáns lovarnő. *Tedy* és *Jossi* hangszer virtuózok számait tapssal honorálta a közönség. Az *Ukraniai lovasok* száma érdekes, nem különben az exotikus állatszelidítő *Rebbernig* számai is világvárosiak. *Hella Hiensler* kutyái kedvesen okosak. *Andre* légtornász pár száma vakmerő, nem különben *Roman Proske* száma is, aki berber oroszlánokkal produkálja magát. — A cirkusz felszerelése gazdag. A müsor szereplőiről, a bemutatott lovakról, kutyákról, elefánt és oroszlánok számairól a sok vándorkomédiások előadásai után kritikát csak superlativusokkal irhatunk. A bemutató előadást zsufolt arena nézte végig. *(m. j.)*

229 főiskolai hallgatót segélyez Szabolcsmegye

Szabolcs vármegye közigazgatási bizottsága csütörtökön tartott ülésén Mikecz István alispán bejelentette, hogy a vármegye az érdemes és szegénysorsu főiskolai hallgatók támogatását a most kezdődő iskolai év alatt is folytatni fogja. 229 főiskolai hallgató kap majd segélyt, havi 200.000 koronától 700.000 koronáig. Azoknak a főiskolai hallgatóknak a tanulmányi eredménye, akik régebben támogatásban részesültek, a legszigorubb birálatot is kiállotta s igy — amennyiben kérelmüket megujitották — kivétel nélkül továbbra is segélyben részesülnek.

Genfben letartóztattak egy orosz merénylőnőt

Genfből táviratozzák, hogy tegnap délelőtt letartóztattak egy orosz kommunista nőt, aki merényletet akart elkövetni Motta volt svájci szövetségi elnök ellen. A merénylő nő kihallgatásakor elmondotta, hogy a svájci területen meggyilkolt Vorovszki szovjetdelegátus halálát akarta igy megbosszulni.

Tovább tart a szeptemberi kánikula

A Meteorologiai Intézet jelenti: A középeurópai maximum elvonult délkeletnek, a Fekete-tenger fölé; északon Izlandtól keletre sekély depresszió vesztegel. A német és angol partvidéken az idő borult. A Földközi-tenger környezetében derült. A kontinensen általában csendes, tulnyomóan száraz idő uralkodott és a hőmérséklet alig változott. Hazánkban derült, tulnyomóan száraz és csendes idő uralkodik, eső csak elvétve és többnyire csak nyomokban fordult elő; Szentgotthárdon két milliméter esett. — A hőmérséklet majdnem teljesen normális.

Időprognózis: Egyelőre még tulnyomóan száraz, meleg idő várható.

Lovagias ügy a „naplopó" kifejezés miatt

Szilágyi Lajos nemzetgyülési képviselő, mint ismeretes, Pekár Gyulát tahitótfalui beszédében használt kifejezésért segédei, Hutiray Gyula alezredes és Móricz Itsván gépészmérnök utján provokáltatte. Pekár a maga részéről Almássy László és Karrafiáth Jenő nemzetgyülési képviselőket nevezte meg segédeinek. A segédek azonban még mindig nem ülhettek össze tanácskozásra, mert Almássy László nem tartózkodik Budapesten. Politikai körökben érthető érdeklődés el kisérik ezt a lovagias ügyet, amely a „naplopók" kijelentés első komoly következménye.

Agyonsujtotta a villamosáram

Sopron, szeptember 10. Leitner Pál, 21 éves hentessegéd, aki a kapuvári Eszterházy hercegek husárugyárában volt alkalmazva, tegnap a gyár sütőmühelyében mezitláb akart egy hordozható villanylámpát máshová helyezni. Amikor a sütő padlójának vizes részéhez ért, az áram — valószinüleg a lámpa rossz szigetelése miatt — agyonsujtotta.

Elhalasztották a báró Molnár-féle bünper tárgyalását

A debreceni kir. itélőtábla ma folytatta báró Molnár Viktor ügyében a főtárgyalást. Visky Sándor biró ismertette az I. foku biróság előtt kihallgatott tanuk vallomásait, amelyekből kitünt, hogy báró Molnár Viktor a Dessewffy-féle uradalmak gazdálkodását lelkiismeretesen vezette. Azután a védelem ujabb bizonyitékok beszerzésére és több tanu kihallgatására tett előterjesztést a Táblának. A biróság rövid tanácskozás után az előterjesztés egy részét elfogadta s egyben a tárgyalást október 4 és 5-ik napájra elhalasztotta. Valószinü azonban, hogy ezideig a perben állók békésen kiegyeznek.

Debreceni tanárok előadása a sebész-kongresszuson

Budapestről jelentik: A II. számu sebészeti klinikán ma délelőtt folytatták a tegnap megnyitott országos sebészkongresszust. A mai kongresszuson Hüttl Tivadar (Debrecen) az agyi daganatokról, Koleszár László (Kolozsvár) a koponyadaganatról, Lajtha László (Szeged) a szájdaganatokról, Schmidt Lajos (Debrecen) az ütérdaganatról és vérátömlesztésről, Traján Emil (Szeged) a szivbajkezelésről, Becker István (Debrecen) a növési sérülésekről, Hosszu László (Szeged) a kulcscsonttörésről, Pethány Albin (Kecskemét) a lépdaganatokról, Fülöp Andor (Szeged) a nagy viszérsérülésekről, Vertán Emil (Pécs) a májtályogról, Kuvalovszky Géza (Szeged) a gyomorfekélyről, Tóthfalussy Imre (Budapest) a hasüregbe került idegen testek érdekes vándorlásáról, Tóth József (Szeged) a veleszületett csipőficamról, Generisch Antal (Hódmezővásárhely) a bélrákról, Hedry Endre (Budapesti) a vér alvadásról, Elischer Ernő (Budapest) az öngyilkossági sérülésekről, Mészáros Károly (Pécs) a cukorbajnál végzett müttétekről, Kubányi Endre (Pécs) a szövetátültetési kisérletekről, Bakay Lajos (Pécs) a rekeszizomsérülésekről és a gümős gerincoszlop betegségről, Dreislapl Emil (Budapest) a vérbeadott resorcin hatásáról tart előadást. — A kongresszust délután is folytatják.

Biharvármegye közgyülését szeptember 15-én tartják

Több napig eltart a közgyülés

Biharvármegye törvényhatósága szeptember 15-én, szerdán tartja évnegyedes közgyülését a berettyóujfalui székháza disztermében. A 139 számot felölelő tárgysorozat rendkivüli gazdag és a közgyülés előreláthatólag több napra fog terjedni.

Az aktuális tennivalók egész sorozatára vonatkozó inditványok kerülnek tárgyalásra. Ilyen a községek belterületére és a tanyákra elrendelő kötelező fásitás, a vármegyei utak kövezésének megkezdése, a berettyóujfalui közkórház terveinek jóváhagyása, a Levente Otthon létesitése és a berettyóujfalui épülő tisztviselőtelep lakásainak hasznositása.

A gazdag alispáni jelentés után a járási ügyek foglalnak le legtöbb időt és arról tesznek bizonyságot, hogy a bihari községek mozgalmos életet élnek. A berettyóujfalui járás 14, biharkeresztesi 18, cséffai 12, derecskei 16, sárréti 19, székelyhidi 19 előterjesztéssel lép a közgyülés elé.

Az elcsábitott leány az esküvőn a jegyespár kocsijába dobta gyermekét

Sátoraljaujhely, szeptember 10. Kinos incidens zavarta meg a napokban a város két ismert uricsaládjából származó jegyespár esküvőjét.

A fiatal jegyespár az esküvői szertartás után kocsiba ült, amelyen fényképészhez akartak hajtani, hogy ott a szokásos felvételt elkészittessék.

A kocsi lassu lépésben haladt, mikor az egyik utcasaroknál hirtelen előlépett egy fiatal nő, aki, mielőtt megakadályozhatták volna, a karján levő csecsemőt egy gyors mozdulattal a felvirágzott kocsiben levő vőlegény ölébe vetette.

A fiatal párt természetesen hatalmas meglepetésként érte az incidens és különösen a fiatalasszony volt megdöbbenve, aki nem tudta mire magyarázni az esetet.

Izgatott kérdezősködésére a fiatal nő kijelentette, hogy a gyermek az ő férjéé, aki házassági igéretekkel elcsábitotta őt, de mikor a gyermek megszületett már semmit sem akart hallani igéreteiről.

A fiatal nő ekkor a hirtelen támadt csoportosulásban eltünt és a lakodalmas pár nem tudta, mit csináljon a kocsiba került csecsemővel. Végre is a megrémült vőlegény egy közben előkerült rendőr karjaira tette a siránkozó gyermeket és miután bemondta a rendőrnek a gyermek anyjának lakáscimét, tovább indultak a fényképész felé.

Kérdéses azonban, hogy volt-e hatása a fényképész felszólitásának, amikor a boldog jegyespártól barátságos arcot kért.

Evang. elemi iskolai tanévmegnyitó istentisztelet lesz az ev. templomban f. hó 11-én, szombaton délelőtt 9 órakor. Tartja Farkas Győző lelkész.

Elegáns hölgyek toalettjei
Laborfalvy Márkos Luiza
modern szalonjában készülnek olcsón.
DEBRECEN, RÁKÓCZI UCCA 41. sz.
Praktikus szabás-varrás tanitás! —

Halálos végü kődobás a fővárosban

Budapestről telefonálja tudósitónk: Tegnap délután halálos végü verekedés történt a budapesti Ceglédi uti szükséglakás épitkezéseknél. Heiner Árpád 18 éves kőmüvessegéd elkergette az épitkezés körül ólálkodó suhancokat.

Az egyik fiu, a 16 éves Király Károly azonban visszamaradt, követ tartva a kezében. Látva ezt Heiner Károly, felkapott egy kődarabot és Király Károly felé dobta, oly szerencsétlenül, hogy a *kővel eltalált fiu elesett és fejét beleütötte egy éles tégladarabba.*

Király Károly azonnal elvesztette eszméletét, a kiérkezett mentők sulyos koponyarepedést állapitottak meg Király Károlynál, aki még a kórházba szállitás alkalmával meghalt. Heiner Árpádot letartóztatták.

Egy nagyszebeni urilány borzalmas tüzhalála

Nagyszeben közönségének igen nagy részvéte mellett ma temették el Walther kórházi tisztviselő fogadott leányát, *Lintzig* Micit, egy megrendítő szerencsétlenség fiatal áldozatát. Lintzig Mici egy ismerős kórházi hivatalnok lakásán egy spirituszlámpa tüzénél ujfajta cukorbonbon előállitásával kisérletezett. Eközben a lámpa véletlenül feldőlt s a kiömlő szesz pillanatok alatt lángba boritotta a fiatal leány ruháját. — A kórházi hivatalnok felesége a lángok láttára pokróccal Lintzig Mici segitségére sietett, sikerült is elfojtani a lángokat és már csak a leány szoknyaaljának a széle parázslott. A szerencsétlen urileány ekkor a szoknyája lerázásával akart a tüztől végkép megmenekülni, de éppen az ellenkezőjét érte el, mert *a szesztől átitatott ruha ujra lángba borult*, ő pedig a rémület hatása alatt, fejvesztetten kirohant a szobából, végigszaladt a kórház folyosóján és segitségért kiabált. A segitségére sietők már *eszméletlen állapotban, a földre roskadva találták, ahol nagy lánggal égett, mint egy meggyujtott fáklya.*

Az égő ruhát gyorsan letépték róla és nyomban gyógykezelés alá vették a halálos égési sebeket szenvedett leányt. A kórház egész orvosi kara mindent elkövetett hogy megmentsék az életnek, de minden fáradozás sikertelen volt, a fiatal leány másnap délután iszonyu kinok között meghalt.

RÁDIÓ-MŰSOR

9.30 Budapest (560): Hirek, közgazdaság.
11.00 Bécs (531): Hangverseny.
1.00 Budapest (560): Időjárás.
3.30 Breslau (418): Előadás.
4.30 Leipzig (452): Hangverseny.
5.00 Budapest (560): Időjárás, utána Ungváry Kálmán: Keleti utazások
5.30 Budapest (560): Cigányzene.
6.00 Róma (425): Jazz-band.
6.40 Budapest (560): Magyar halhatatlanok III. estje: Farkas Ödön emlékezete.
7.00 Zürich (513): Harangszó.
8.15 Frankfurt (470): Operett.
8.30 Budapest (560): Tisztitó álom Daljáték 1 felvonásban; utána Édes öregem, Fall Leó operettje 1 felvonásban.
9.25 Róma (425): Jazz-band.
10.15 Budapest (560): Kamarazene.

A NAP HIREI

Vasárnapi rend

A ref. templomokban

— *Istentiszteletek sorrendje a ref. templomokban szept. 12-én vasárnap.* Nagytemplomban: délelőtt 9 órakor dr Révész Imre; — Nagytemplomban: délelőtt 11 órakor Szele György, délután 5 órakor Juhász Jenő; — Kossuth-utcai templomban: délelőtt 10 órakor Kolozsváry Kiss László, délután 5 órakor Magyar Bertalan; — Árpád-téri templomban: délelőtt 10 órakor Molnár Ferenc, délután 3 órakor Kovács Pál; — Ispotályi templomban: délelőtt 10 órakor Madar Zoltán, délután 3 órakor Nagy Sándor; — Homokkertben: délelőtt 10 órakor Peleskey Sándor; — Szegényházban: délelőtt 10 órakor Hegedüs Kálmán.

Az ev. templomban

— *Az ev. templomban* az istentiszteletet f. hó 12-én vasárnap délelőtt 10 órakor Farkas Győző lelkész végzi. — Csütörtök reggel 8 órakor gyermekistentisztelet.

— **Gazdász hősök emléke.** A debreceni m. kir. gazdasági akadémia a háboruban elesett volt tanitványainak kegyeletes emlékét szoborban fogja megörökiteni. Miért is ezuton kéri a hősi halált halt volt tanitványok szüleit, bajtársait, ismerőseit, hogy az elesettek pontos nevét, korát, katonai rangját az akadémia igazgatóságának minél előbb bejelenteni sziveskedjenek.

Legizlésesebben diszitett filckalapok gyári árban a Kalapüzemben, Piac utca 9.

— **Felhivás.** H. Collijn holland miniszter szerdán délben érkezik Debrecenbe. Mindazok a gyermekek, akik Hollandiában nyaraltak és a fogadtatáson részt óhajtanak venni, felkéretnek, hogy a református központi lelkészi hivatalban haladéktalanul jelentkezzenek.

— **A katonazenekar hangversenye** a Vigadó tulajdonos lemondása folytán nem tartatik meg.

— **A róm. kath. elemi iskolában** a pótbeiratások 13., 14. és 15-én eszközöltetnek. 16-án rendes tanitás. Igazgatóság.

Magyar Ferenc fogtechnikus leánya életveszélyes sérüléseket szenvedett a felrobbant benzintől

Borzalmas szerencsétlenség a Piac uccai városi bérházban -- Ifj. Magyar Ferenc könnyebb égési sebeket kapott

Sulyos csapás ért tegnap délelőtt egy köztiszteletben álló debreceni uri családot. Magyar Ferenc fogtechnikus lakásában benzin-robbanás történt, melynek két sebesültje van. A sulyosabban megsebesült áldozat a fogteknikus legfiatalabb leánya: a 17 éves Sárika, a debreceni uri fiatalság egyik nagy szeretetnek örvendő tagja, ki jelenleg élet és halál között vivódik a klinikai ágyon. Az eset részletei a következők:

Magyar fogteknikus Ferenc József ut 28. szám alatti lakásán tegnap délelőtt padlófestéshez készülődtek. Magyarné a tüzhelyen viaszt olvasztott, mig Sárika leánya benzint töltött egy edénybe.

Az édesanyja egy pillanatra kiment a szobából és ekkor következett be a szerencsétlenség. A tüzhelyhez közel álló benzines edény átmelegedett és felrobbant. A kigyuladt benzin lángba boritotta Magyar Sárikát; a lángokban álló leányka sikoltozva szaladt ki a konyhából. A sikoltásokra berohant ifjabb Magyar Ferenc gazdálkodó s meglátva lángokban álló hugát, azt a diványra dobta és lepedőbe csavarta. A tüzet igy sikerült elfojtania, miközben karján maga is égési sebeket szenvedett.

A szerencsétlenség hirére nagy csődület támadt a házban. Első pillanatban senki sem tudta, mi történt. A gyorsan értesitett mentők a sérülteket kiszállitották a sebészeti klinikára.

Ifju Magyar Ferenc állapota nem sulyos, de annál sulyosabbak huga sérülései. A szegény kis leány alteste és lábai teljesen összeégtek. A hus cafatokban jön le testéről. Most hipermanganban tartják, hogy levegőt kapjon a megégett testrész. Állapota az esti órákban igen sulyos.

— **Beirás a városi nőipariskolába** Akik a városi nőipariskolába akarnak beiratkozni és f. hó 5-ig még be nem iratkoztak, azok a közokt. miniszter idevonatkozó rendelete értelmében még f. hó 13—14. napjain beiratkozhatnak. Azontul a hónap végéig csak a felügyelőbizottság engedélyével lehet beiratkozni. A nőipariskolában az eddigi rendkivüli növendékek tanfolyamokra járnak napi 3 órában. A tanfolyamok növendékei is a fenti időben jelentkezzenek, mert a későbbi jeletkezők a munkában különben is elmaradnak. Ugy a rendes, mint a tanfolyamot látogatók tandija félévenként 40 pengő. — Az igazgatóság.

x **Tankönyvet féláron** kaphat az összes iskolák részére *Harmathymál* Debrecen, Füvészkert-utca 14. — Ugyanott használt könyveit eladhatja.

x **Alacsony**, német rövid szőrü nőstény vizsla, barna-fehér szinü, elveszett. Nyomravezető illő jutalomban részesül, Wilhelms, Péterfia 83.

Arany Bika alsó éttermében 10 tagu külföldi modern jazz-band játszik Kitünő tánczene! Rendes éttermi árak.

— **Uj mezőgazdasági szaklap** indult meg Georgikon cimmel és Tóth B. László szerkesztésében. A lap programja szerint a mezőgazdaságot legközelebbről érdeklő agrárpolitikai, üzemtani és agrárkereskedelmi kérdésekkel kiván foglalkozni és tájékoztatást akar nyujtani az agrárkultura minden Magyarországon is hasznositható ujitásáról. A pompás kiállitásban és gazdag tartalommal megjelent első szám élén Mayer János földmivelésügyi miniszter ir cikket „A gazda, mint üzletember" cimen. Kivüle még Almássy Imre gróf, az Országos Mezőgazdasági Kamara elnöke, valamint Mayer Károly államtitkár, Károly Rezső min. tan. és Kozma Ferenc irtak programszerü cikkeket.

x **Beiratás** gyermekeknek német nyelvoktatásra a szeptemberben kezdődő tanévre naponta 11—12-ig Német Gyermekotthon, Piac u. 34.

Féláru utazás Debrecenbe

A Tiszántuli Mezőgazdasági Kamara által folyó évi október hó 2—5. napjain rendezendő I. Országos Legelő, Rétgazdasági és Takarmánytermesztési Kiállitás alkalmával Debrecenbe utazók részére féláru vasuti menetjegyek váltására jogositó igazolványokat engedélyezett a kereskedelemügyi miniszter.

Felhivjuk a gazdatársadalom figyelmét erre a kedvező alkalomra és lehetőségre, hogy társasutazások szervezésével is minél többen keressék fel ez alkalomból Debrecen városát és tekintsék meg az uttörő jellegü, oktató hatásában is kiváló sikerünek igérkező kiállitását a mezőgazdasági kamarának.

A féláru utazásra jogositó igazolványok a Mezőgazdasági Kamara, Debrecen, Hunyadi utca 5. szám alatti hivatalában lesznek beszerezhetők.

— **Tilos lesz a páros kerékpározás.** Debrecenben több izben történt kisebb-nagyobb kerékpáros baleset, melynek komolyabb következményei is lehettek volna. — Épen azért fővárosi mintára a debreceni hatóságok körében is felmerült az a terv, hogy a jövőben betiltják a páros kerékpározást. Másik veszélyes rossz szokása a debreceni járművek vezetőinek a szabálytalan hajtás. A rendőrőrszemek szigoru utasitást kaptak arra, hogy a szabálytalanul hajtókat figyelmeztessék a rend betartására. Baleset elbirálásánál a hatóság rendesen a szabálytalanul hajtókat teszi felelőssé a balesetért, őt bünteti s kötelezi kártéritésre.

Képkeretezések. Legizlésesebben és legiutányosabban Blattner és Szabónál Kossuth-u. 4.

— **Felakasztotta** magát egy 67 éves öreg ember. A nyirbátori erdőben egy öreg embert talált felakasztva Ujházi János béresgazda. Az akasztott ember még élt, amikor Ujházi rátalált és gyorsan levágta, azonban igy sem sikerült az életnek megmenteni, mert rövid pillanatok mulva meghalt. A csend őrséget azonnal értesitették az öngyilkosságról és a megindított nyomozás során kiderült, hogy az életunt Papp Miklós 67 éves Tóza tanyai lakos. Munkaképtelen szegény fölmüves munkás volt, aki nem tudott családjának kenyeret keresni és a nagy nyomoruság kergette a halálba.

Iskola megnyitás előtt okvetlen felkeressük a

Hajdusági

férfi- és gyermekruha áruházat,

hol iskolaruhát a legszebb kivitelben, legolcsobban vásárolhat

Piac ucca 67. szám.

Frohner szálló, Vármegyeházzal szemben

Ujabb merényletet terveztek a német vonatok ellen

Duisburg, szept. 10. Nem messze a várostól két ujabb merényletet kiséreltek meg a vonatok ellen. Az egyik merénylet a wesel-hamborni vasutvonalon Möllern mellett történt. — Itt nagy kőrakást hordtak össze a sinekre, de idejében észrevették a veszedelmet s nem történt szerencsétlenség. Ezen a vonalon főleg gyári munkások és földmüvesek szoktak utazni.

A második merénylet színhelye Hamborn és Neumühl között volt, ahol *a sineken keresztül egy vastag vasgerendát fektettek.* Először egy tehervonat haladt arra és a mozdony a vasgerendát félretaszitotta, majd nyomban azután megállott. — Az egész környék csendőrsége kutatja a vsauti merénylőket.

Iparostanoncok beirása és sorozása

Felhivom az iparostanonctartó mestereket, hogy az ipartörvény vonatkozó rendelkezése értelmében tanoncaikat az iparostanonciskolába irassák be. Az ujonnan szerződött tanoncok beirása f. hó 10—15. napjain történik az iparostanonciskola 3. számu termében délelőtt 8—12-ig és 3—6 óráig. Akik már a mult évben beiratkoztak és iskolába jártak, f. hó 15—20. napjain tartoznak jelentkezni. Ellenőrző-könyvükkel az iskolai dijak kifizetése és osztályba sorozásuk végett. Ugy az uj mint a régi tanoncok iskolai dijak cimén fizetnek 6 pengő (75.000 papirkorona) fütési és takaritási, 1 pengő ifj. könyvtári dijat, összesen 7 pengőt (87.500 papirkoronát). — A tanszereket csak az iskolai év megkezdésekor kell beszerezni, ezeket beszerzési áron az iskola fogja a tanulók rendelkezésére bocsátani. — A tanszerek ára ez évben is I. osztályu tanulóknak kb. 150.000 K, a II—III. oszt. tanulóknak kb. 180 ezer K lesz. — Aki a kitüzött időben nem iratkozik be és nem jelentkezik, az ellen az igazgatóság köteles a törvény értelmében a kihágási eljárást megindítani.

Ip. t. isk. igazgató.

— **Ipari tanfolyam** megnyitás a fémipari szakiskolán. A gázmotor kezelői tanfolyam folyó hó 13-án, hétfőn este hat órakor kezdődik, annek tartama nyolc hét, beirási dij 210.000 korona. Az elektromos ipari előkészitő tanfolyam kezdete folyó hó 14-én, kedden este hat órakor lesz. Tartama nyolc hét, beirási és felvételi dij 360.000 korona. Ezen utóbbi tanfolyamra való felvételhez egy évi fémipari mühelyi gyakorlat igazolása szükséges. Közelebbi felvilágositások a fémipari szakiskolában nyerhetők.

BUTOR-
áruházamat Simonffy uccáról áthelyeztem Rel. püspöki bérpalotába.
Lefkovits butoráruház Hatvan-u. 1.

Rádió Anód telekep
60 voltos K 105.000 (garan-
90 voltos K 145.000 (ciával.
Külföldi ujdonságok megérkeztek.
Rádió üzlet Hunyadi-u. 14.

A pengő kisbukszák, fatálak, s régi pénzőrző eszközök konjukturáját hozza

Az uj pénz még a pénzverdében várja premierjét, mint valami izgatott szinpadi szerző a kulisszák mögött.

Jön a pengő, miként halljuk mindenfelől s vele visszajönnek a régi buxák, pénztári fatálak és egyéb, az érepénzkezeléshez szükséges, fémből készült pénztári eszközök.

Fővárosi cégek már országszerte küldik körleveleiket, mikben különösen a pénzintézeteknek figyelmébe ajánlják cikkeiket. Igy az egyik reklámon olvasható, mint valami szózat a néphez:

„Pénztári fatálak!

A pengő értékü érepénz, arany, ezüst, nickel és réz, ez év őszén forgalomba jön.

Minden pénztárnak ujból pénztári fatálakra lesz szükség.

Vállalatunk nagyobb mennyiségü pénztári fatálat szerzett be s ezekre megrendeléseket elfogad“ stb.

A fatálak ára nagyság szerint — 60 fillértől egész 8 pengőig. A 60 filléres 10 cm, a 8 pengős 35 cm átmérőjü.

Táblázatok ezer faja.

Ugyancsak elárasztották az országot a legkülönbözőbb árszámitási táblázatokkal, szorzótáblákkal. Mindenkinek kitünő konjunktura lesz a pengő, amit már türelmetlenül várt a nagy közönség, de még inkább talán a fatálak, buxák és egyebek elárusitói.

Nyirbátorban vasárnap ünneplik Szabó Lajos esperes lelkészi működésének negyvenéves évfordulóját

Nyiregyházáról jelentik: Szabó Lajos nyirbátori esperes négy évtizede viseli a papi tallárt, hirdeti a tiszta evangélium igéit, gyakorolja a jóságot és szeretetet.

Nyirbátor község ünnepséget rendez nagy fiának négy évtizedes munkás utja fordulóján.

Az ünnepség vasárnap, szeptember 12-én lesz a következő programmal:

1. Hálaadó istentisztelet a ref. templomban délelőtt fél 10 órakor.

2. Presbiteri diszközgyülés a ref. templomban délelőtt háromnegyed 11 órakor.

3. Ref. egyházi hatóságok és intézetek tisztelgése.

4. Diszközgyülés és diszpolgári oklevél átnyujtása a községháza nagy tanácstermében délelőtt fél 12 órakor.

5. Diszközgyülést követőleg üdvözlések.

6. Közebéd fél 2 órakor a községi Nagyvendéglő nagytermében.

SZINHÁZ ÉS MOZI

Csokonai szinház müsora:

Szombat, szept. 11: *Muzsikus Ferkó*, operette. Premier.

Vasárnap, szept. 12: d. u. ¼4 órakor *Orlov*, operett. Olcsó helyárak. Nadja — Kolbay Ildikó. — Este 8 órakor: *Muzsikus Ferkó*, operett. — Rendes helyárak.

Hétfő, szept. 13: *Muzsikus Ferkó*, operett. A) bérlet.

Kedd, szept. 14: *Darázsfészek*, vigjáték. Premier B) bérlet.

Szerda, szept. 15: *Muzsikus Ferkó*, operett. C) bérlet.

Csütörtök, szept. 16: *Muzsikus Ferkó*, operett. D) bérlet.

Péntek, szept. 17: *Muzsikus Ferkó*, operett. B) bérlet.

Szombat, szept. 18: *Darázsfészek*, vigjáték. C) bérlet.

A nóta vége tegnapi röprize Timár Ilának hozott ismételten nagy sikert — aki is poétikus kedvességgel énekelte és játszotta a darab vezető női szerepét. Sok tapsot kapott Szilágyi Maresa, akinek táncszámait kivétel nélkül meg kellett ismételnie és nagyon tetszett Tamás Benő, aki folytor derültségben tartotta a közönséget, valamint Krompachi István, a kinek pompás alakitása már tavalyról ismeretes.

Szinházi iroda jelentése.

Muzsikus Ferkó az idei szini évad legnagyobb operette sikere.

Muzsikus Ferkó premiereje ma — szombaton.

Jön: Darázsfészek!

Muzsikus Ferkó két fő női szerepét Kolbay Ildikó és Timár Ila, a két országos hirü primadonna — játsza.

Muzsikus Ferkó előadásán *Tamás Benő, Károlyi Vilmos* és *Szabó Gyula* csillogtatják nagyszerü humorukat.

Jön: Darázsfészek!

Muzsikus Ferkó boszorkányos ügyességü sláger táncszámait *Kolbay Ildikó, Timár Ila, Tamás Benő* és *Károlyi Vilmos* adják elő.

Muzsikus Ferkó eredeti slágerszámain kivül *Saltanova* és *Nikitin, az orosz csoda-táncospár Tschaikovsky zenéjére egészen uj, szenzációs balettáncot mutat* be.

Jön: Darázsfészek!

Muzsikus Ferkó uj, pazar diszletei és kiállitása méltó feltünést fog kelteni.

Muzsikus Ferkó előadásaira ajánlatos jegyeket előre biztositani, mert a hétfőn megkezdődő bérlet folytán kevesebb jegy áll a pénztár rendelkezésére.

Először lép fel Kolbay Ildikó, az országos hirü primadonna vasárnap délután, olcsó helyárakkal, az Orlov, sláger operettben.

Darázsfészek, a budapesti Belvárosi szinház kivételes sikerü vigjáték-ujdonságát kedden mutatja be a szinház.

A bérletesek szives figyelmébe! — Hétfőn, folyó hó 13-án megkezdődnek a bérletek. Ezidén minden hétfőn A, kedden B, szerdán C és csütörtökön D bérlet lesz. Ezenkivül 1—2 bérlet hetenként esetleg még egy előadást fog kapni.

A mozgószinházak müsora:

URÁNIA: Én és szerelmeim. A főszerepben Harold Lloyd. Pingulin, a hajótörött. Burleszk.

VIGSZINHÁZ: A cárnő nyakéke, Mae Murray a főszerepben. Nincs semmi baj, — Pindgulin a tengeren, burleszkek.

Jönnek hétfőtől: Három istentelen Lon Chaneyvel. Éva, a cowboyok között. Két szimuláns.

METEORBAN: vasárnap: „Monsieur Beucaire“ Nagy attrakció! Rudolf Valentinóval a főszerepben. Kisérő film: „Pingulin Alaskában“. Előadások 3 órakor.

HAVAS harisnyaház
Bádogos-utca 1.
Szeptemberi tudósitója szenzáció

1 méter nehéz crep de chine	K	140,000
1 drb női gyapju mellény, selyemmel	„	125,000
1 drb női gyapju szvetter kabát	„	145 000
1 drb női vagy férfi gyapju Pullover	„	160,000
1 drb női reform nadrág, flór	„	25,000
1 drb gyermek gyapju mellény, ujdonság	„	66,000
1 pár lábszárvédő gyapju, finom	„	39,000

Gyermek patent harisnyák, női és férfi harisnya különlegességek e hónapban 15%-al olcsóbbak!
A Havas névre nagyon kérem ügyelni

KÖZGAZDASÁG

Terménytőzsde zárlat.

Dacára, hogy Csikágóból és Liverpoolból egymástól kissé elütő hirek érkeztek, nem alakult ki ma sem a gabonatőzsdén üzlet. Sem az ügynökök, — sem a bizományosok nem voltak a tőzsdén, sőt elmaradtak a malmok képviselői is, ugy, hogy ma még érdeklődés sem volt az árfolyamok iránt. — Tájékoztatóul csupán a tegnap megállapitott leszámoló árfolyamok szolgáltak, amelyek magyar buzánál szeptemberre 374, októberre 354, novemberre 358, márciusra 385, áprilisra 387, májusra 388 ezer korona. Magyar orozs szeptemberre 245, októberre 253, márciusra 275 ezer korona. A paritásos árfolyamok azonban ezeknél magasabbak.

Külföldi kifizetések.

Belgrád	1258.5—1264
Berlin	16974—17024
Bukarest	352—360
Brüsszel	1910—1970
London	346150—347150
Milánó	2525—2585
Newyork	71285—71485
Párizs	2010—2070
Prága	2110,7—2117.7
Szófia	514—520
Varsó	7850—8150
Bécs	10061—10091
Zürich	13775—13815
Devize le	353—361

A tiszántuli ipar büszkeségét mutatja be a Tiszántuli Ipar és Kereskedelem uj száma

A *Tiszántuli Ipar és Kereskedelem*, ez a népszerü közgazdasági hetilap, uj számának vezető helyén a tiszántuli ipar büszkeségét: id. *Badar* Balázst, a világhirü mezőturi müfazekast mutatja be irásban és képben. Ezzel is ujólag bizonyságát szolgáltatja a lap annak, hogy a Tiszántul nagy közgazdasági értékeit igyekszik minden erejével propagálni.

A lap beszámol a mohácsi kongresszus kapcsán dr *Radó* Rezső kamarai főtitkár nagyszabásu előadásáról. Közli a *kereskedők tizparancsolatát*, az összes tiszántuli versenytárgyalási, szállitási hirdetményeket, *országos vásári hireket*, — kényszeregyességi közleményeket.

Mindenkinek, aki munkaalkalmat, kereseti lehetőséget óhajt elérni a Tiszántulon, nélkülözhetetlen e lap. A *Tiszántuli Ipar és Kereskedelem* előfizetési ára negyedévre 50.000 K.

SPORTHIREK

Nem lesz vasárnap sportesemény Debreczenben

Két hete folyik már aküzdelem ugy az amatőr, mint a profibajnokságért, szóval teljes üzemben a futballsport és mégis vasárnap semmiféle sportesemény sem lesz Debrecenben. A Bocskay Kaposvárott játszik a Somogy csapatával, viszont az amatőrcsapatok idegenben játszanak a bajnokságért. Mindenesetre nagy szegénységi bizonyitvány az intézőkre, hogy amikor az őszi szezon folyamán jóformán szóhoz sem juthatnak a Bocskay miatt, kihasználatlanul hagyják az egyetlen szabad vasárnapot. A DTE megpróbálta a Ny. TVE-t áthozni Debrecenbe, de a Ny. TVE mégcsak nem is válaszolt a DTE megkeresésére. A DKASE viszont, — amelynek módjában lett volna Debrecenben mérkőzést rendezni, érthetetlen — hogy nem rendez Debrecenben mérkőzést, hanem elmegy barátságos mérkőzést játszani Berettyóujfaluba, — a BUSE-hoz.

Bizonytalan a Debrecen—Nagyvárad mérkőzés.

Szeptember 19-én kellene vendégül látni Debrecenben Nagyvárad válogatott csapatát reváns mérkőzésre. A városközi mérkőzés elé azonban sulyos akadályokat gördítenek a kerület nehéz anyagi viszonyai. A mérkőzés megrendezése hatalmas összegbe kerül és a kerület, amely jelenleg semmiféle anyagi alap fölött nem rendelkezik, nem meri vállalni a mérkőzés rizikóját. Illetve tárgyalásokat folytat a mérkőzés megrendezhetésének anyagi biztositása iránt. A tárgyalások még folyamatban vannak és igy nincs kizárva, hogy mégis megrendezésre kerül a Debrecen—Nagyvárad városközi mérkőzés.

A Debreceni Kerékpáros Egyesület

tiz tagja e hó 12-én, vasárnap a karcagi kerékpárversenyen részt vesz. Az egyesület többi tagjai ugyanekkor a Pallagra kirándulást rendeznek. Indulás délután 2 órakor a Petőfi-térről. — Egyesületen kivüli hölgyeket és urakat szivesen látunk.

Uj világrekord a Csatorna átuszásában.

Michel francia uszóbajnok ez éjszaka átuszta a csatornát Calais és Dover között. Uj világrekordot állitott fel, — amennyiben 11 óra 6 perc alatt uszta át a La Manchet.

A TiszaÉszaki kerület

intéző-bizottsága ma délután 6 órakor az Arany Bika kávéházban intézőbizottsági ülést tart. A napiren den levő fontos tárgyak miatt a tagok pontos megjelenését kéri az elnökség.

A Nyiregyházi TVE

szept 19-én országos atletikai versenyt rendez Nyiregyházán, amelyen több vándordij védését döntik el a vidék és a megszállott Felvidék atlétái.

Felhivás.

A DKASE Berettyóujfaluban a BUSE-val játszik barátságos mérkőzést. Felkéretnek az alábbi játékosok, hogy vasárnap délután fél 2 órára a Nagyállomás előtt pontosan jelenjenek meg, mert az autó pontosan indul: Soltészky, Király, Kerezsi, Sajthy, Fried, Beluch, Dávid, Gáll, Ökrös, Magyar, Buttkay, Engel, Kecskés, Varga. — Intéző.

Felkérés!

Folyó hó 12-én délután fél 4 órakor lesz a bemutató megtartva — a DKASE pályán, melyre a Turul és a DMTE játékosainak pontos megjelenését kéri *az elnökség.*

Meghivó

A Munkásházépitő Közhasznu Részvénytársaság 1926 szeptember 19-én délelőtt 11 órakor, esetleges határozatképtelenség esetén pedig 1926 szeptember 26-án délelőtt 11 órakor, Széchenyi utca 13. sz. alatti helyiségében tartja meg ez évi

rendes közgyülését

melyre a t. részvényeseket meghivja

az Igazgatóság.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság évi jelentése. 2. A 7000—1925. PM rendelet alapján felállitott megnyitó és záró mérleg előterjesztése. 3. A felügyelő bizottság jelentése. 4. Határozathozatal a megnyitó és záró mérleg és a felmentvények megadása tárgyában. 5. Határozathozatal a felszámolás esetleges kimondása tárgyában és felszámoló kirendelése.

Megnyitó mérleg 1925 január 1-ről. Vagyon: kertészlakás és gazdasági eszköz raktár Szántó Győző telepen 25.000.000 korona, 2000 pengő. Teher: részvénytőke 25.000.000 korona, 2000 pengő. Zárómérleg 1925 december hó 31-én: a fentivel teljesen azonos.

A Részvénytársaságnak eredmény számlája nincs, mert egész ügykezelését, mely nyereséget nem céloz és veszteséget nem szenvedett, a Munkáskert Egyesület szervei és pénztárkezelősége látta el.

Az ingóságközvetitő hirdetései

(Kálvin-tér 19. sz., ref. püspöki bérpalota, a Déry-muzeum mellett. Telefon: 11-99.)

Ha bármit olcsón vásárolni akar, jöjjön az Ingóságközvetitőbe! Páratlan alkalmi vételek: butorok, diványok, Schőber-ágyak, henceserek, álló- és összecsukható vaságyak, sodronyágybetétek, lószőr- és afrik matracok, borbély és szabó-szalon berendezések, tükrök, székek, olcsó képek, gobelinek, müvészi festmények, a legszebb és legolcsóbb disztárgyak, műtárgyak, hegedük, gordonkák, cimbalmok, könyvtárak részére szép irodalmi könyvsorozatok, zenélő antik órák, lámpák, csillárok, selyemernyők, iskolatáskák, férfi és női télikabátok, ruhák, cipők, betegtolókocsik és mindenféle ingóságok. Valódi debreceni és hortobágyi emléktárgyak! Mindent felsorolni lehetetlen, azért, ha bármit vásárolni akar, jöjjön el az Ingóságközvetitőbe! — Megvételre keresünk: butorokat, magános szekrényeket, ágyakat, korcsmai puldokat, varrógépeket, disztárgyakat, ezüstevőeszközöket, szőrös csikóbőröket, zálogcédulákat, kályhákat, Wertheim-szekrényeket, férfi és női télikabátokat, Schőber-ágyakat, hencsereket, diványokat, használt matracokat, — ebédlő-szőnyegeket, betegtolókocsikat, gyermekjátékokat és mindenféle ingóságokat. — Jól jegyezze meg: ha bármit venni vagy eladni akar, mindenekelőtt jöjjön el az Ingóságközvetitőbe. Milliókat spórolhat meg és mindent egy helyen beszerezhet, ha itt vásárol!

Hentesek! Mészárosok! Kereskedők!

Bécsi állatjelző olajozott kréta

minden szinben darabonkint 12.000 koronáért kapható

STERN festéküzletben Piac-u. 10. (Bikával szemben.)

Uzletátvétel.

A városunkban előnyösed ismert **Szabó és Zengewald** *cég üzletét átvettem és azt a legkényesebb izlésnek is megfelelő friss áruval felszerelve* **Zengewald Géza ur** *vezetésével tovább folytatom. Kérem a n. é. közönséget, győződjön meg áruim legjobb minőségéről és legolcsóbb áraimról.*

Kiváló tisztelettel NAGY JÓZSEF, Szent Anna ucca 3. sz.

Korvin Áruház Farkas László és Társa

Ferenc József-ut 55.

OSZI UJDONSAGAINAK LEGUJABB ARJEGYZÉKE:

Női velour kabát minden szinben . . .	650,000.— K-tól
Ugyanaz szőrmegallérral és kézelővel .	750,000.— „
Posztókabát fekete, sötétkék, kávé és zöld szinben	500,000.— „
Ugyanaz szőrmegallérral és kézelővel . .	600,000.— „
Gyermek kabátok minden szinben . . .	400,000.— „
Női és gyermek divat kötött kabátok minden szinben divatos mintázással . .	120,000.— „
Intézeti és iskolai leányka formaruhára való sötétkék scheviot métere	65,000.— „
He-Ga harisnyák minden szinben, fátyol, flor, mousselin minőségek, rendkivül tartós	40,000.— „

NAPONTA VÁLTOZÓ KIRAKATAINKBAN UJDONSAGOK!

Az őszi szezon divatfazonjai INGYEN kaphatók!

ALLANDO SELYEMVASAR!! OCASSIO ARAK!!

APRÓ HIRDETÉSEK

ALKALMAZÁST NYER

APOLLO cukorkagyár (Nyugati 48.) kizárólag Püspökladány, Karcag, Kisujszállás és környéke részére a füszerkereskedőknél jól bevezetett utazót keres, — csakis olyanok jelentkezzenek kik a füszerkereskedőket más cikkekben is látogatják 453

EGY kifutó felvételtik. Böszörményi István, Petőfitér 12. 521

ÜGYES mindenes nőcseléd felvételtik. Erőss Lajos-u. 18. sz. a. jelentkezni vasárnap 2—4-ig. 588

FAÜGYNÖK felvételtik. Weinberger fatelep, Böszörményi ut.

TEJHORDÁSHOZ reggel 8-tól 9-ig kis fiut vagy lányt keresek. Engel, Verbőczy-utca 3. B31

MINDENESNŐT, tisztességeset, főzéshez is értsen, 15-ékitől, kint lakással felvesz Tóth Jenőné, Bádogos-u. 1. 593

KISZOLGÁLÓNŐT italmérésbe azonnal felveszek, kosztot, lakást adok. Baross 2. 586

FÜSZER- kereskedő segéd, fiatal, ügyes detallista, kezdőfizetéssel felvételtik. 520

KÖNYVELŐ nagyobb üzemhez. — ki magyar, német levelésben és kettős könyvitelben teljesen jártassággal bir, — ajánlatot irásban kérjük „Könyvelő" jelige alatt a kiadóban leadni. 584

MANIKÜRÖS kisasszony azonnal belépheti. Kékedy, fodrász, Király-u. 5.

EGY jó munkás fodrász segéd, bentkoszttal, 15-re felvételtik. Gaál Imre — Hajduhadház. 573

ASZTALOS tanuló, fizetéssel felvételtik. Varjas Ferenc asztalos, Eötvös-u. 102. 596

JÓ családból való fiut tanulónak felveszek. Kocsák, kereskedő, Bethlen 52. B33

VÁLYOGVETŐ szakmányos munkásokat keresünk. Jelentkezhetnek Gazdák Bankja, Kossuth ucca. 590

KÉT gyermek mellé egy asszonyt keresek, ki már csecsemőt gondozott és nincsenek nagy igényei. Cim a kiadóban. B32

ALKALMAZÁST KERES

HÁZVEZETŐNŐNEK 19 éves leányával elmenne nagyobb gazdaságba, vidékre is, minden házi teendőkben jártas nő. Cimet „Özvegy asszony" jeligére a kiadóban. 556

AJÁNLAT

ÓRA

és ékszer javitások olcsó árban eszközöltetnek. Blattner Béla, müórás. Kossuth u. 4.
45

FIGYELEM!

Győződjön meg áraim olcsóságáról és munkám tartósságáról. Minden kiadott munkáért és anyagért felelősséget vállalok. Női talp és sarok 30, férfi 35 ezer — női fejelés 85 ezer, férfi 95 ezer. Férfi boxcipő 200.000, női félfüzős vagy csattos 180.000 Fazona, Jungnál, Simonffy-u. 57., üzlet.

SIRKÖVEK

mükőből, terméskőből olcsón kaphatók Debreceni Mükőgyárnál, Fürdő-utca 2. 16a

JOMINŐSÉGÜ

sertégla és cserép kapható a Tóth és Sebesvén téglagyárában. — Kishegyesi ut. Eladása: Debreceni Mükőgyár rt. Fürdő u. 2. Telefon

Diványt

mig a készlet tart, kedvező fizetési feltételek mellett adok Piac-u. 75. — Szentpéteri kárpitos.
27a

MEGJÖTT

az őszi Urhölgyek! Őszi ujdonságokat csakis Bálint Margit (Péterfia 60) készit a legolcsóbban a legujabb őszi divat szerint. Elismert olcsó áraimról, valamint elegáns és szép modelljeimről sziveskedjenek — meggyőződni. Kosztümök 32 pengő (400.000) Köpenyegek 24 pengő (300.000) ruhák 8 pengőtől (100.000 K-tól) — készülnek.

MÁRVÁNYMOZAIK

cementalapok, betonáruk, épitési anyagok a legolcsóbban beszerezhetők a Debreceni Mükőgyárnál, Fürdő ucca szám.

FILC

és bársony kalapok — nagy választékban, olcsón szerezhetők be. — Matta Anna, Csemete u. 10. 415

OLCSO KENYÉR

Király kenyér 5600. — Fehér 5000 — Közép 4000. A Klór sütődében és lerakatainban.
394

TÜZIFA ÉS SZÉN

legelőnyösebb beszerzési forrása Erdélyi tüzi a behozatali rt. Telefon 12-50. és 19-93.

SIRKÖVEK

mükőből állandóan raktáron. Polgári Lajos, — Tócóskert, Faiskola ucca 7-g.

KÖZÉP-

iskolai tanulónak lakást esetleg teljes ellátást adok. Csáki, Hatvan-u. 4. Keresztépület. 509

Tankönyvet

féláron vehet az összes iskolák részére HARMATHYNÁL — Debrecen, Füvészkert u. 14. Ugyanott használt könyveit eladhatja.

ELŐRAJZOLÁSHOZ

megérkeztek a legujabb stilszerü sablon minták nagy választékban. — Pontos és tiszta munka Fazekas előnyomda és kézimunka üzlet, Szent Anna 6. 2a

TÉGLA

és tetőcserép, jó minőségü, bármilyen mennyiségben kapható. Balog és Vértessy téglagyár. Telefon 318.
1430

FRANCIA

órákat, kezdőknek, haladóknak ad egy hölgy. Cim kiadóban. 529

SZÁRAZ

keréktalp és küllő, nagyon jutányosan beszerezhető, Weinberger fatelepen, Böszörményi-ut B30

VILLAMOS

világitási berendezéseket és javitásokat, csillár átalakitás, csiszolás és szinezés, accumulátorok töltése Földvári, Debr. Első Elektrotechnikai gyár Széchenyi u. 55. Telefon 168.

BERCENCI

szilva, mézédes, lekvárnak előjegyezhető. — Weisz, Péterfia-utca 42. szám, I. emelet. 498

KÖZÉPISKOLAI

tanulókat teljes ellátásra elvállalok olcsón. Kut ucca hatvankettő.
481

KÉT

iskolai tanulót teljes ellátásra felveszek. Hunyadi u. 24 Székely Gedeonné. 400

BÉRLETBE

Fancsikán tiz hold fekete homok, tanyával kiadó. Értekezni Eötvös 36. 589

ELŐKÉSZITEK

sikeresen, olcsón középiskolai tanulókat magán vizsgálatokra. — Dékán, Rákóczi 23. 605

KÉT

középosztályu tanuló — teljes ellátásra felvételik. Nyil-u. 70. szám.
599

Fehérnemü varrást elegánsat s egyszerüt, valamint javitást vállal Dózsa Lászlóné, Kut-u. 62.

EGY

vagy két középiskolai tanuló, — teljes ellátást kap egymillióért, külön szobával. József kir. h.-utca 44. szám. 600

SAJÁT

természü nemesitett paradicsom kisebb-nagyobb tételben kapható. Kocsák, Bethlen 52. B34

Méhészek figyelmébe

mülép kapható Bakos, vaskereskedésében, — Csapó u. 88. B53

LEGUJABB

női és gyermek kalapok a legolcsóbban beszerezhetők Turyněnál Pacsirta-u. 41.

KÉPZŐS

vagy polgári iskolai lányokat teljes ellátásra zongora használattal, felügyelettel elvállal magános házaspár Vigkedvü Mihály u. 4.
447

SZIVES

tudomására hozom a motor és bicikli tulajdonos uraknak, berendezkedtem bicikli zománcozásra és égetésre. — Nem kell többé pestre küldeni. Szives pártfogást kér Dzsobek Ádám Nyilas telep, Kossuth Lajos ucca 13. sz.
409

ZONGORÁZNI

anit olcsón zeneakadémiai növendék, Szent Anna 42. Patak Nusi.

EGY

középiskolai tanuló leány, teljes ellátásra elfogadok. Kölcsei-u. 24. sz. 1710

LAKODALMI

eljegyzési, bármilyen nagyobb főzést vállalok — vidékre is. Özv. Vincze Istvánné, Vágóhid mellett, Onossai 27-el szemben. 555

MINDEN

uj regényt elolvashat,— ha beiratkozik a NIVÓ kölcsön könyvtárba. — Csapó ucca 11. 575

FODRÁSZ-

üzletembe megfelelő embert állitottam, kérem a vendégek becses pártfogását. Tisztelettel özv. Haja Jenőné, Nyugati ucca 6. Ugyanott kvártély kapható. 576

EGYETEMI

hallgatónő, komoly leány, csendes otthont talál magános urnőnél.— Darabos-u. 17. 553

KIADÓ

pince-szoba központban, gyermektelen házaspárnak. Értekezhetni Gazdák Bankja, Kossuth-ucca. 587

TELJES

ellátásra elvállalok uri kis lányt. Bika bérház II. 8. 585

KÉT—HÁROM

felsőbb iskolás fiut vagy leányt elfogadok teljesellátásra, olcsó és jó ellátás, jó bánásmód. — Kar-u. 23., 2 ajtó. 577

KÉT

kisebb középiskolai tanulót teljes uri ellátással és szakszerü felügyelettel elvállalok. Áll. isk. igazgató. Teleki-u. 24.
578

BETÉTEKRE

magas kamatot ad, kölcsönöket folyósit házakra, földekre, — Gazdák Bankja, Kossuth ucca.
589

LEGDIVATOSABB

bársonykalapot, minden szinben, filckalapok 90. Alakitások legolcsóbban. Belvárosiban, Kossuth-26. 597

HORDÓS

káposzta, apró és hasáb 1 kg. 3000 korona. Rakovszky ucca, Boruzs füszerkereskedésében.
517

ZONGORA

tanulókat gyakorolni elfogadok. Homokkert ucca 111. 491

UTCAI

szoba, ellátással, két diáknak, fiatal embernek kiadó. Hatvan-u. 70. I. em. 554

VÁROS

központjában kertre nyiló tágas szoba, butorral, vagy anélkül, októberi 1-től, házaspárnak vagy magánosoknak, ellátással, vagy anélkül kiadó. Városháza trafik Piac-utca. BP

EGY

szobás, konyhás lakást keresek a belvárosban, vagy a vasut környékén magas lakbérért Cim a kiadóban. p

SZÁRAZ

tüzifa, házhoz szállitva, megrendelhető, Weinberger fatelep, Böszörményi ut 2-b. Telefon: 13-32. B29

NÉMET

nyelvet biró tanitónő nevelőnőnek ajánlkozik, vagy teljes ellátást keres. „Német nyelv" jeligére. 538

BÁRSONY

kalapok nagy választékban. Péterfia 26. Kalap szalon. 536

HEGEDÜLNI

tanitok, zenedei módszer szerint, kezdőket és haladókat. Moldván, — Varga-u. 10. 1574

ÜZLET, - RAKTÁR

ÁTADÓ

üzlet, Hajdúhadházon, — a vásártéri, jó forgalmu „Vadas" cimü kocsma, családi okok miatt átadó. Értekezni lehet a helyszinen. 296

VÁMOSPÉRCS

községben egy kisebb szatócs üzlet, haláleset miatt eladó. Értekezhetni lehet Vámospércs — Viz-utca 8. szám. Tulajdonosnál. Kevés pénzzel megvehető! 559

FORGALMAS

helyen, központi füszerüzlet átadó. Cim a kiadóban. 433

KERESLET

JÓL

fejelő tehenet keresek megvételre. Cim Veres-utca 8. 515

KERESEK

öreg embert, vagy öreg asszonyt, kinek háza vagy földje van, halála napjáig gondját viselem érte. Cim a kiadóban.

VESZEK

jövedelmező házat, modern, beköltözhető lakással. Ajánlatokat kérek Darabos-u. 39., jobbra. 580.

ELVESZETT

Darabos-utcától Péterfia 18. fehér gyermekkabát. Becsületes megtaláló jutalom ellenében Péterfia 80., Sten Sándorhoz leadni szivesked-jék. 604

IRODÁNAK

szobát, lehetőleg előszobával keresek, kizárólag központban. Ügyvéd, Batthyányi három, keresztépület.

LAKÁS

KÜLÖNBEJÁRATU

butorozott szoba szept. 15-ére kiadó. Simonffy-utca 11. I. em. 564

EGY

szoba, konyha, fáskamara szept. 15-re kiadó. — Vargakert, Herceg ucca 12. szám. Értekezni lehet Szőllősynél, Késes-u. 68. sz. 566

TISZTVISELŐ

telepen beköltözhető modern 5 szobás, parkettes villa minden mellékhelyiséggel eladó. Cim a kiadóban. 571

EGY

vagy két szobás lakást keresek központban. Leveleket „Lelépés" jeligére a kiadóba kérek.
468

KÜLÖNBEJÁRATU

butorozott szoba uri családnál kiadó, Széchenyi ucca 6. Hirlap üzlet. B27

KÉT

intelligens nő részére csinosan butorozott szoba olcsón kiadó. Cim a kiadóban. 563

KIADÓ

Csapókertben két szobás magános ház, mellékhelyiségekkel. Lelépés nélkül, villanyvilágitással. Cim a kiadóban. 595

ELADÁS

STOCK

motor-eke, garantált, 80 millióért, 60 HP, — eladó. Üzemben megtekinthető. Kiszállásnál gépész miatt előzetes értesitést kérek. Napi szántás 16—18 hold. Szilvássy Nádudvar. B15

ELADO

Kovács mühely berendezés, József kir. herceg ucca 75. szám. 397

HOMOK

szekérrel nyolcezer, taligával ötezer koronáért hordható. Vágóhid mellett, Bihari ucca 4. korcsmában érdekl-dni 00

ELADO

4 drb. 12 szárnyas benyiló ablak 180—160 8 tolós spalettal Fabehozatal, Gázg-ral szemben. 421

HAT

drb. hizott sertés 125—150 kiló, eladó. Zöldfa ucca 14. sz. 608

ELADÓ

szép kivitelü, szabadon futó kerékpár, jutányosan. Magos-u. 3. szám.
581

EGY

Schunda féle cimbalom eladó. Apaffy-utca 28. szám. 579

ELADÓ

egy alig használt hálószoba butor, világos cseresznyefából. Széchenyi-utca 49. Péküzlet. 568

JÓ

állapotban levő IV. o. polgárista könyvek eladók. Böszörményi ut 12. 307

INGATLAN

SZENT ANNA UCCA

közepén egyszerü ház, négyszoba beköltözhető, eladó. Cim a kiadóban.
570

OLCSÓ

kis ház, Mikes Kelemen-utcán, villamosnál, két szoba, istállóval eladó Dezső, Nyomtató 12.
591

ELADÓ

Faragó 5. számu ház 85 millió. — Értekezhetni Nyomtató 16. 609

Felelős szerkesztő: PÁLFY JÓZSEF. — A TISZÁNTULI HIRLAP KÖNY- ÉS LAPKIADÓ R. T. kiadása és rotációs nyomása.